

העולם הזה

בשבוע הבא:

אנחנו

אנאקיס

אג הקשר

הרפורטז'ה הג'
דולה של "העולם
הזה" על המסע
הרגלי לתור
מעמקי הנגב

העורך הראשי: אורי אבנרי ראש המערכת: שלום כהן

עורך התכנית: דוש הצלם הראשי: פאול גולדמן

עורך הכיתוב: דוב איתן הכתב הראשי: אהרון דולב

עורכי מדורים:

מיכאל אלמו, יחיאל כשן, ניצה נבי, איתמר עילם.

משתתפים קבועים:

פרנצה נרובנר, רפאל חיים, אוסקר טאובר, סיליפ טיארי יצחק לבני, צבי שש.

ראש-משרד, ירושלים:

דוד רובינר

סופרי-חיוץ:

דניאל גילן, נביראל דנו, שמואל מירון.

המו"ל: העולם הזה בע"מ, דפוס ישראל, תל-אביב

השבועון הסציוני לאינפורמציה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב (ליד תיאטרון "א א ה") ת.ד. 136, טל. (זמני) 64785 מנו למברקים: "עולמפרם" משדר המערכת בירושלים. רחוב דוד המלך (יוליאן), מו"ל משרד הסער. משדר המערכת בחיפה: רחוב החלוץ 45, חדר 11, מלפון 4661 (4-6 אחה"צ)

מכתבים

הברלי פרצוף

אם יכולים אתם, חברי המערכת (והצלם ביי) לטלח, אוי סלחו נא לי בכואי להצביע על שתי טעויות נסות שטעיתם כפרסום חידון העצמאות (העולם הזה 757). התמונה מספר 27 איננה של פנחס ספיר אלא של יוסף ספיר (חבר הכנסת) ובמקום תמונתו של ריפטיץ פרסמתם (במספר 23) את תמונתו של כנטוב. אם כי שניהם חברי מפ"ם הרי בכל זאת קיים הבדל ביניהם (לפחות בפרצוף...)

שמעון סאמט, תל-אביב

פרצופם של עורכי החידון, בלי הבדל, הסתמקו.

שיכון שלב ב'

ברצוני להודות לכם על פעולה אחת מכובדת שלכם. הדוכר הוא בריפורטזיה שערכתם למעננו (העולם הזה 749) בקשר לבעיית שיכון 827 משפחות הנוכחים, משפחות שכולות ויחילים משותף ריים, משתקבלה ההחלטה בעד להביא את כעיי תנו כפני הציבור הרחב פיננו מיד אליכם. באורח שעקב ועוקב אחר התפתחות עתונכם, מלחמתו המתמדת לצדק ולשוויון, העותו ויצנו את הלכי הרוח של הנוער - אותו נוער שבוכותו קיימת המדינה - ידעתי כי על ידכם נעור.

כחבר ועד המשתכנים אני מוסמך למסור לכם תודה ותעריכה בשם 827 המשפחות השכולות, הנכים והיחילים המשותהורים שהם אכולי יאוש ומרירות עקב הסחכת כטיפול בעייתם ואשר בפעולתכם הנ"ל נטעתם תקוה בלבנו ועידוד רב.

יהודה גורן, תל-אביב

הנגב הוא נורע

רצוני להעיר לתשומת לבכם על טעות גיאוגרפית נסות. נקודת ההיאחזות וטבתה היא עין ריזאן הנמצאת בקילומטר 41 צפונה מאילת ואמנם הי תיאור של הבעיה המכריחה את הנגודה ובראשה הצופה הסוקר את נוף הממלכה הירדנית, בכתבתכם

במו עיני

הגיון בריא

לפני בית-הכנסת הגדול בחיפה ישב מקבץ נדבות ועסק במלאכתו. מדי פעם ניגש אליו אחד ה עוברים וזרק לו כמה פרוטות. לפתע התקרב ע" בר ושב אחד, פנה אל הקבוצ בעצקה: "מה אתה אוסף נד" בות? למה אינך זולך לעבוד? הלא ככלל אינך בעל"

מוס"ו

לנוכח השמחה זאת לא התאפק הקבוצ, השיב: "ומה היית רוצה, שבעזי הגרוש שלך אחתוך לי יד או רגל?"

הקורא בן-ציון מילר, חיפה, בילו 17, זוכה בפרס של 1 ל"י (בלי עבודה).

הרולף המופיע כיוהנסבורג מיום 29.2.52 מועתק מאמרו של עורך העולם הזה כחנות דעת מוסמכת של פרשן אוניברסיטאי. במקומה מצוין העתון: העולם הזה ממלא בישראל את מקומו של הטיים באמריקה.

ישראל גפני, תל-אביב

ציונות השופה

גם אני מוסיף לרונ בשער המסופץ של ברידנט קאר (העולם הזה 754)... יש לי הרושם שאפאת ליונסקי בראותה את תמונת השער נתספה לנאכה מרה. אם היא עצמה לא נחודה (כנראה) בפרצוף "התול" כזה ואף לא בנוף "מנרה" אל לה לח" פות על אלה בדברי לעע.

רפאל שפרינגמן, צורף אנא, אל נא דון איש בגוף רעהו.

מעוטים בישראל

לפני עשר שנים רכשתי חלקת אדמה על הכביש הראשי לירושלים להקמת מפעל תעשייתי ותחתית דלק. מנרש זה הותרם עליידי הצבא ונעשה קבלת ההחאה בסך 6.127 ל"י. כפיצוי ושכר קבלתה לתקופה שבין 15 למאי 1948 ו-30.9.52 - כולמר קצת מעל ללירה אחת לשנה. התורף שלמתי שתי לירות עבור קילו של בצל. שכר שימוש של רירו הוא עשר לירות לשנה - לכן קשה לי להבין כיצד משלמים לירה ישראלית אחת בעד שימוש 27996 מטרים מרובעים של קרקע על כביש ראשי.

תוצרת הארץ

רשימתכם על "איש החודש" הארי ס. טרומן (העולם הזה 757) היתה יצירה. לא קראתי טובה יותר גם בבית (באמריקה). התהיה זאת חוצפה לשאלו אם נכתבה באמריקה או בישראל?

הנרי ג'קסון, תל-אביב לא. הרשימה, ככל שאר החומר המופיע בעתון, חוברת ע"י עורכי העולם הזה, אחרי מחקר מקיף ועיון בעשרות מקורות זרים.

זיפקה קשה

במראי בסקיע, "הוקי" (העולם הזה 758) יש לי הרושם כי קבוצת ההוקי של מכביירחובות היא הטובה ביותר בארץ, בלתי מנוצחת ועתידה להיות כזאת גם בעתיד. לדיעתכם: קבוצת ההוקי של מכבי ראשון-לציון שאני משתייך אליה מעולם לא נוצחה על-ידי קבוצת רחובות או על-ידי קבוצה אחרת. ובמיוחד קבוצת רחובות היא הקבוצה ש' תמיד נדפסת קשות על-ידי קבוצתנו בהוקי.

ספורטאי ושחקן הוקי, ראשון-לציון

בזיון הכנסת

"דבר לענין - אתה לא ככנסת" רצוני להיר כירכם שאתם בעצמכם הערתם פעמים אחדות כי בזיון כנסת רבים חוזרים על אותו רעיון שבוכי על-ידי חבריה למפתלל אד מכטאים אותו במלים אחרות ובתוספת מליציות.

כמה נושים?

העולם הזה 751, במדור מכל העולם (אוסטרליה) כתוב: "ושאוכלוסיה מונה שמונה וחצי מיליון נושבים בלבד (מהם ארבעה מיליון שחורי עור)". ארבעה מיליון שחורי עור? האם לא עיתים? מספר הכושים האוסטרליים שהורי היום הוא כ-50 אלף; מספר בני התעוררות כ-25 אלף.

ג. י. אנזאק, תל-אביב

צודק הקורא אנזאק, כתבת טורפנו זמל בורן נפגעה אף היא במגיפת האינפלציה.

מרד הסקרנים

בריפורטזיה על הפגנת חירות (העולם הזה 753) כתוב אורי אבנרי כי דבריו של מר בינין קלעו למטרה. האם נכון יהיה לראות את מר בינין כשליט המצפון היהודי? האם אותו אדם אשר סיקודו רצחו 250 ערבים בדם קר בירי יאסין, האם לו לדבר בשם המצפון?

אמנון צמח, מפא"יניק, פתח-תקוה

על פלישת הארבה (העולם הזה 755), מתאים למי ציאות של עייריריאן. ואילו עייריהב שאליה פלש הארבה היא נקודה הנמצאת כ-90 ק"מ צפונה מיטבתה - עייריריאן. היא איננה נקודת היאחזות או תווה הקלאית של הנגיניע.

רות סגינר, תל-אביב הקוראה סגינר צודקת. כותב הרשימה נש' לח לטורד מקיף, להשתלמות בגיאוגרפיה הנגב.

סנסציה ספרדית

העולם הזה (757) מפרסם תמונה של כרמן פרנקו, באומון המלך סאנצ'ו. כיוון שאין ספק שהתמונה לקוחה מטכס ששואי, מתקבלת הסכנה המחמירה שבת המנהיג הספרדי נישאה למלך הירדן.

ישראל פרוקו, תל-אביב השידוך היה מקרי: במערכת התבלבלה תמונת ביקורה של כרמן עם תמונת נש' איה. בתמונה: פרנציסקו פרנקו, בתו וחייל מארוקאי בארמון במאדריד.

טיים הישראלי

בקשר עם מכתבו של עורך טיים להעולם הזה אני יכול להוסיף פרט מעניין. בליון הניואיש

שהם עובדים כה קשה על מנת לאפשר לי לסיים את לימודי.

ולכן חסרה לי פשוט חברה, אמנם הולך אני לטייל, לחזות בסרטים ולהאזין לקונצרטים בחברת נערים בני גילי, אולם מורגש אצלנו חסרון משווע של בנות, שבלעדיי הן חברה אינה חברה. וזה הדבר המדכאני ואינו נתון לי מגוה. הייתה מבין לוא, נאמר, היה פה בארץ חסרון מספרי של בנות "המין היפה". אולם דא עקא שלא כך רואו; רואה אני גם קבוצות של בנות רבות ההולכות לבדן, מבלי אשר אחד משני המינים ימצא את הגשר למשנהו.

ולכן אבקשכם, לוא ביכולתכם ליעץ ולע' זור לי ולאלה הזומים לי למצוא את הדרך לחברה בריאה ברוחה ופשוטה בהליכותיה."

אין זה מכתב יחיד במינו. עשרות כאלה מתקבלים במערכת. אחדים מהם כתובים בידי חיילים, הטוענים שאין הם מוצאים חברה אורחית.

השאלה היא: כיצד יכול העולם הזה לעזור לאנשים אלה? אין הוא רוצה לההפך משדר שידוכים ולהמניך את רמת. מאידך, אין הוא יכול גם להשאר אדיש לגבי בעייה המעסיקה, כנראה, אחוז גדול מבין קוראיו הצעירים.

מה דעתך?

אורי אבנרי

ביום ב' השבוע צילצל הטלפון במערכת, ועובדת המרכזיה הודיעה שישנה שיחה מ' ארצות-הבריה. עורך הכיתוב נטל את השפך פרת לידיו, חשב שזו שיחה שיגרתיית של סופר העולם הזה, אולם לפתע השתנה הבעת כניו, הסמיקה והחורירה, גופו התמתח והוא צעק לעבר החברים הנוכחים: "ידיעות על רותי!"

במערכת קמה מהומה. מאז קרה האסון לרותי, בגליון 755, שררה תדהמה כללית. מה קרה לה? האם מתה, חס ושלום? מדי יום ביומו, בהופיע דוש במשרד, הסתער עליו חבריו, ביקשו ידיעות. אולם גם לדוש לא היו.

כשהגיע עורך הכיתוב את השופרת היו פניו נבוכים. מסתבר שצילצל הפרופסור גיהון מקיבלף ממצפה הר הירפאלומה, המוני חה הבינלאומי הנוודע לתקשורת בין-כוכבית (המגלה המפורסם של הלטות השבדיות המעופפת). הפרופסור שאל: האם ידועה לכם אשה בשם רותי? וכשהוסבר לו שרותי היא בת המערכת שנעלמה באופן מסתורי, אחרי התפוצצות, סיפר הפרופסור: קיבלתי תשדור רת מכוכב בלתיידוע לי, שלא ראיתי אותו עד כה במשקפת-הענק, חתומה בשם רותי, אל כתובת העולם הזה.

תחילה סבר הפרופסור שהכתובת התכוונה לעולם כולו, אולם לבסוף הודיעו לו העתור ניסם שישנו עתון בשם זה בישראל. בתשדורת ביקשה רותי ליצור קשר קבוע עם המערכת. והיוו הפרופסור שהבטיח להתקשר שנית, בשבוע הבא, מיד עם קבלת תשדורת מפורטת יותר. אנו מחכים.

הפעם יש ברצוני להתייעץ אתך, הקורא, על בעייה שאנו מתחכמים בה ומתקשים ל' פתרה.

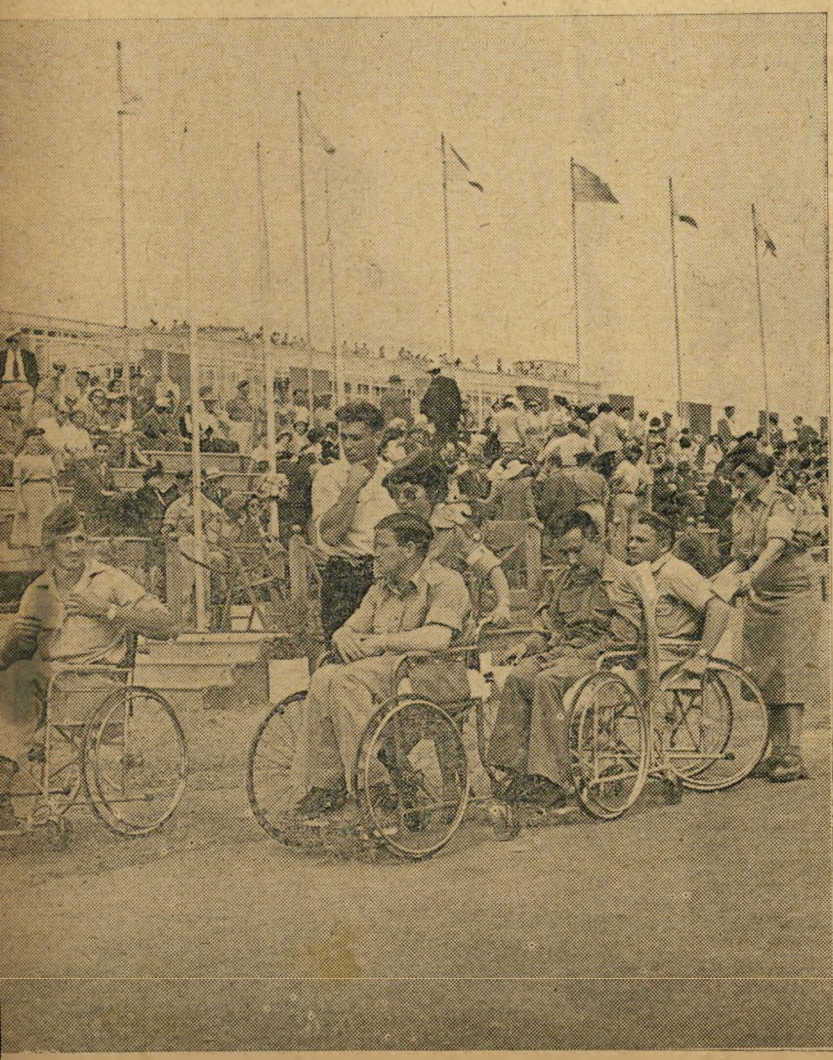
לפני שבועיים פרסמנו במדור מכתבים את מכתבו של סטנלי פורמן, צעיר מברוקלין, המבקש להתערות בחברה ישראלית. התשור בה היתה מפתיעה: כתיירסר בנות כתבו למערכת, התנדבו לעזור לטנלי, ואילו כמה קוראים אחרים הסכימו עם אשר בלובשטיין מחיפה שכתב: "חברים יקרים, בני המין החזק, אנא חדלו מחיפוש נערות עוררת העולם הזה. המערכת אינה משרד לשידוכים וכגון אלה אינם חסרים, ברוך השם, באר' צנו".

דומה שקיימת כאן בעייה עמוקה יותר, הנוגעת לאלפים מבני הדור הצעיר, בניס ובנות, ולאן דוקא בני העלייה החדשה. כי הנה מונח לפני מכתבו של יוסף שליש מ' תל-אביב, הכותב:

"את הדברים הכתובים מטה אינכם צריכים, מלבד במקרה שתנכם מוצאים לנחון לעשות זאת, לפרסם. אני מבקשכם פשוט לתת לי עצה - לי ולשכמותי (שרבים מהם מכיר אני).

אני הגני נער עירוני; גולדתי בתל-אביב לפני 17 שנה בדיוק (מרץ 1935), ואני מתחב את עירי. כרגע אני לומד בביה"ס המקצועי העירוני שבה, שואף להמשיך בביה"ס המקצועי שלייד הטכניון העברי בחיפה ואחר בי טכניון עצמו. מטרת - מהנדס-מכונות. אי גני תלמיד רע (דומני שאפשר לומר - טוב), ויש לי כל המממנים הדרושים לנער בגילי בחברה נורמלית (ידיעה יסודית ברקודים למיניהם, בספרות, בתנ"ך וכו'). אבי הנו פועל פשוט כך שאין המטבע מצוי בכיסו בשפ. אוהב אני חברה עליוה (מאד!) אולם

ברעש, באש ובקול דפנה דקד

ה מטוסים הכבדים הנמיכו טוס, מילאו את החלל בטירטורם מהמם. הקהל עצר את הנשימה. הוא זכר את הימים כשפרימוסים קטנים קיימו את הקשר עם יישובים מנותקים, הטילו רימונייד. הוא זכר את היום עת המריאו המטרשמיטים הראשונים — מטוס-תינוק בהשוואה למפלצות-אוויר אלה.

חיל הרגלי צעדי. הם לא דמו עוד לאלפי המתנדבים של ינואר — פברואר 1948, שכל אחד מהם היה לבוש תלבושת שונה — האחד בריטית, השני אוסטרלית, השלישי אמריקאית. רקיעת הרגליים על הכביש העידה על אמונים ממושכים, של שבועות וחדשים. ופניהם של רבים מאנשי השורה העירו כי באו לא מכבר מתימן, מעיראק, ממארוק.

התזמורת ניגנה. רבי-המטה, בראש, העיף את מטהו השמימה, גרם לניחוש מודאג בלב האלפים — יתפוס את המטה או לא? וכשחזר המטה, כמובן, אל ידיו הבטוחות, נהגו הצופים, שרגליהם דרכו במקום, בעל כורחן, לשמע שירי המצעד.

ואחרי כולם — הטנקים השרמנים עבי-הכרס, שעוד לפני ארבע שנים נראו כפיסגת העוצמה הצבאית, כשהופיעו, בודדים, במערכה, ושהסכו, בינתיים, ציוד רגיל. איש מבין הצופים לא יכול היה לסגור את לבו לפני ההשפעה הפסיכולוגית המהממת של חיות-פלדה אלה, שהמולתן ההדגונית שופעת בטחון עצמי.

ובצד הרעש של המיפגן התלאביבי והאש של המיפגן הירושלמי, בו הסתערו החיילים לתוך קרב-מדומה, שררה הדממה הדקה — הדממה של הזכרונות. היא שררה בבתי הקברות המפוררים ברחבי הארץ, לאורך שורות המצבות המסומנות בסמל צה"ל, על פני הגברים והנשים שבאו לזכור. והיא שררה גם ליד בימת המיצעד התלאביבי, במקום שישבו על כסאותיהם 18 הצעירים אשר שילמו בשורות צה"ל את המחיר הגבוה ביותר אשר אדם חי יכול לשלמו — מחיר שיתוק אבריהם.

מעשה יימיומי. יום העצמאות היה יומו הגדול של צה"ל. בצדק. כי חילי צבא-ההגנה יצרו את ה-15 במאי, כשם שחיילי ההגנה, אצ"ל ולח"י יצרו את ה-29 בנובמבר. גאות הצופים בצבאם, שמיפגנו היה חסר-פגם, היתה גאוה מוצדקת.

אולם יום העצמאות היה פגום מפני שהיה רק יום הצבא. לעולם לא היה הנוער העברי מבצע את „נס תש"ח" לולא היו קיימים נגבה, גת וגלאון בדרום, ותברותיהן בכל רחבי הארץ. לעולם לא היה „נס" זה קם לתחייה לולא מפעלי החרושת, משקי הכספר, בתי-הספר, מפעלי התרבות — כל אותם אברים שהפכו את היישוב העברי לגוף לאומי ריבוני עוד זמן רב לפני שירד דגל המנדט מעל התורן בנמל חיפה. ומקומם של כל אלה נעדר בטכס יום העצמאות.

לא היה זה רק עניין של צדק היסטורי. היה זה עניין של שלמות שדה הראייה. כי אם ניצור את האשליה כי החייל לבדו הקים את המדינה, כי החייל לבדו יכול היה להקים את המדינה, הרי שתיווצר האשליה המסוכנת הרבה יותר, כי החייל לבדו יכול לקיים את המדינה. ובגם שני, חשוב לא פחות. כל הטכסים של יום העצמאות נבנו כך שמבט האורח הופנה אחרונה, אל הנסים והנפלאות של ימי הסער בהם קמה המדינה. כמעט בכל הנאומים, ובכל המיפגנים, טופח הרושם כאילו העצמאות היתה דבר תדפיעמי, דבר מושלם שאפשר ומותר לחוגג את יצירתו לפני ארבע שנים. גם זו תפיסה מסוכנת. כי העצמאות, כלוחות הברית, אינה מתת תדפיעמי. העצמאות היא מעשה יימיומי, והיא כרוכה לא רק ברגלו הצועדת של החייל, אלא גם בורועו של המועל, במוחו של המהנדס.

הזכרונות הם נכס יקר, גם נכס מועיל, אם לומדים מהם לקח. אולם יום העצמאות, אסור שיהיה יום זכרונות. כי לא העצמאות של אתמול היא הקובעת, אלא העצמאות של מחר.

שלושה אופנועים מבריקים על מכונותיהם המצוחצחות הגי' עו בדהירה שגעונית, הסתובבו סיבוב חד לפני במת ההצדעה, עצרו, עמדו דום. האמצעי ניגש אל ראש הממשלה, מסר לו יופס של מכתב הנשיא. האיש הסתובב, חזר לאופנועו, כל השלושה דרכו בתנועה מתואמת איש איש על מנוף ההתנעה של מכונתו. האופנוע הימני לא נדלק. אלפים עצרו את נשמתם — יידלק או לא ? — לאחר שנדלק הסתובבו השלושה ונעלמו. אונחת הקלה פרצה מאלפי הלבבות.

נשימה עצורה

קולות קרב

מלויים סרטור שתי מ' כונות ירייה כבדות, מכונות מעל לראשיהם, עוברים חיילים לבושי תלבושת קרב מלאה שר רת מכשולים. בהתחלת מסלול המכשולים גלשו מגובה 12 מטר בעזרת ברזלי אומגה, נכנסו ישר לתוך מטר רימוני סרק. מוסתר בין המכ' שולים הונח חומר נפץ שהתפוצץ ברעם אדיר.

חוט השדרה של המבצע: חייל הרג' לים המחזיק ברובה והצועד על רגליו.

רגליים רוקעות

התייה מתחדה בברזל

הסוס והכלב הוכיחו שהם יכולים לתחר בברזל המת — לפחות באהדת הקהל. בירושלים דהרו השוטרים דרך קשתות אהוזות להבות, ומלבד מספר קטן של מקרים בהם השתלט רצון הסוס על רצון האדם, היתה יד השוטרים על העליונה. רק במקרים מועטים ניסו הכלבים להתקוטט מאחורי רגלי בעליהן.

גם בתל אביב נהגו החיות במשמעת בדרך כלל: רק במקרים מועטים ניסו הכלבים להתקוטט מאחורי רגלי בעליהן.

הפמליה קרבה

הראשונה הגיעה ורה ויצמן, לבדה. אחר כך הגיעה הפמליה הרשמית: ממלא מקום הנשיא (בחליפה שחורה) וסף שפרינצק, בן גיי. בחליפה אפורה וארבעה הקצינים הראשיים של צה"ל.

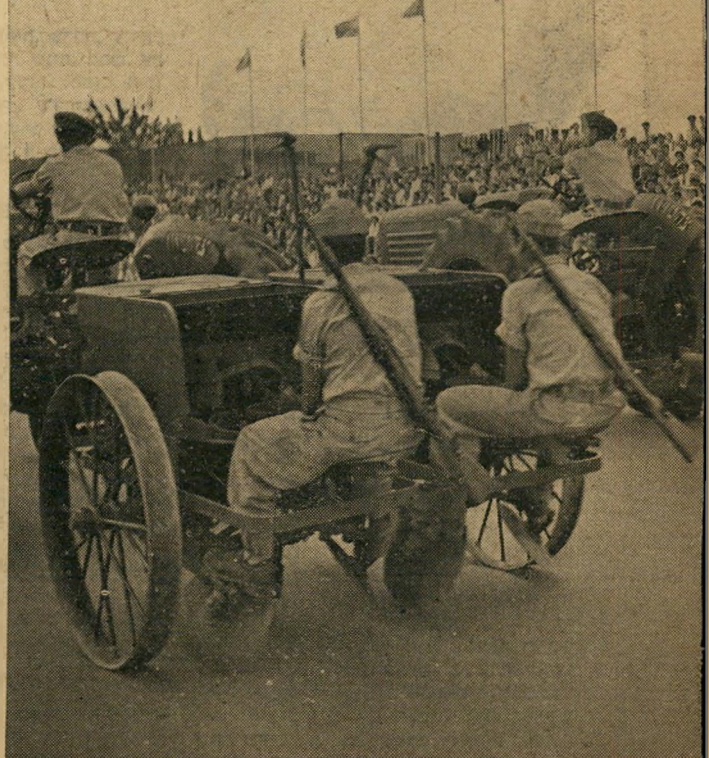
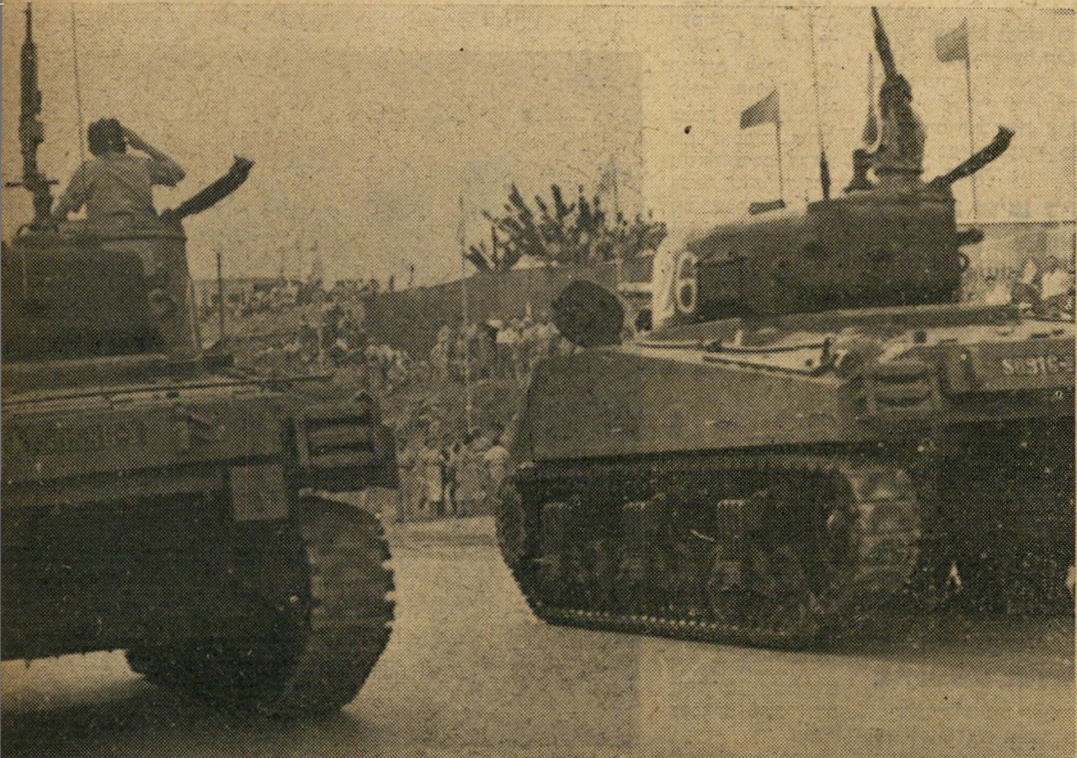

רצח בעיניים

עשרה קומנדקארס נכנסו למגרש הירושלמי בשורת חזית. מיושרים כאילו נמתחו על חבל. דהרו במהירות רבה לאורכו, כשמפתחיהם האחוריים קופצים זוגות זוגות של צנחנים במרחקים שווים, מתגלגלים פעם אחת וקמים על רגליהם. לפסודות הרמקול הסתדרו בזוגות, הציגו בפני הקהל קרב פנים אל פנים, מבוצע בקצב אחיד עליידי החיילים שמלאו את המגרש. לאחר זאת שלפו סכינים, הציגו התגוננות והתקפה יעילה, כשהדוקר מלווה את פעולתו במבט רצחני.

הסנה היה מלך המצעד התל אביבי. שרשרותיו חפרו ברוות בכביש שתוקן במיוחד. הצופים התרשמו במיוחד מהמספרים הסדוריים על גבי הסנקים שהגיעו לחמש ספרות.

ברול קר

ירקות הם נשק

צחק לבבי ליווה את דברי הקריין, כשהודיע שיהיה חמושה של מגדלי ירקות תעבור עתה על פני הבמה.

העם

אחרי כן. התעמלות בוקר

המונים המונים השתפכו במורד רחוב אלני... בי בכיוון לים. לא רק תושבי תל-אביב, אלא גם דיירי השכונות, יפו והמעברות הסמוכות נמשכו עליידי מגנט ענק למקום אחד: ככר הכנסת שעל חוף הים. הם ידעו שעליהם לש" מוח, ואיזה אינסטינקט פנימי אמר להם ש" השמחה המאורגנת מצוייה דוקא במקום ה" הוא.

אולם השמחה המאורגנת לא נמצאה שם, ולא בשום מקום אחר. התנועה הענקית נמש" כה אנה ואנה, מבלי לבוא על סיפוקה. היה נדמה שיום העצמאות, שנפתח כמה דקות לפני כן על-ידי גאון (משעמם ומיוחד) של ב" ג"י, לא יהיה יום שמח במיוחד.

אולם כעבור שעותיים, אחרי שגתיאש ה" המון מלמצוא את מצב הרוח שהובטח לו, פרצו חזרות-חבורות של נוער בצפון תל-אביב, בקטע רחוב דיונוגוף שליד הככר, יצ" רו לבים את השמחה הספונטנית שאינה טעו" נה ארגון. נוער ישראלי, מורכב בעיקרו מ" חסם את הכבישים במעגלי מחול. היה זה אות ההתחלה של תג עממי אמיתי, שנמשך יומיים, הוכיח שיום העצמאות קרוב ללב ההמונים והנוער יותר מכל התגים הדתיים, אשר תוכנם השתבש בלב הציבור.

ההילולה התל-אביבית נמשכה כמעט עד אור הבוקר. רבים, שנדמה היה כי התברגנו בשלוש השנים האחרונות, גילו שעודם צעירים ושהם חייבים מס לעברם. עם אלה נ" מנתה אותה חבורה של אנשי פלמ"ח שהופיעו בחמש לפנות בוקר לפני קפה כסית. פשטו את חולצותיהם ופתחו בהתעמלות בוקר.

יניקה לצילי תקליטים

בירושלים משכה אליה גם השנה ככר ציון את מרבית תושבי העיר שחסמוה משך 32 שעות, מלאו אותה שיייה צעקנית, ריקודי עם והצגות ארטיסטיות פרטיות של בחורים ערומים למחצה ופושטי יד מקצועיים שנת" נו הפעם את תרומתם האמנותית על מסרק או פח שהפך תוף חנם אין כסף.

אולם חיקוי מושלם של אבי כל הלילות המשובעים, ליל ה-29 בנובמבר 1947, נמנע על ידי שתי סיבות: הרכב הקהל, שהשתנה בהרבה מאז קפצו האנשים ממיטותיהם והחלו מתנשקים ברחובות, וחוסר אותו בעל קיוסק שסירב לקבל כסף עבור סיגריות ומשקאות. הככר דמתה יותר למעברה, כשמשפחות שלמות העתיקו לשם ל-24 שעות את כל רכו" שם מלבד הפחונים, התאספו לקומזיץ אחד גדול לרגלי תמונותיהם של לורטה יונג וג'וזף קוטן בחצי מלאך בקולנוע ציון. בלי וחי שידורי תקליטים ורמקול ממשרד ידיעות אחרונות ינקו תינוקות, הוכנו ארוחות ערב ובוקר.

מאוכזבים במקצת

היו בעלי בתי-הקפה כרחובות הראשיים, שכל הקרקס נערך לפני חלונותיהם וש" למצריהם היה זמן רב להתבונן בו ב" שלות נפש. התנו" עה בפנים היתה פחות מאשר כרגיל.

זששות ועני

יום התנפרו

שמואל ביאליק, שימר ראשו לשעבר של אבא חושי, ש" אירגן את יום העצ" את בחיפה, העיף מבט קודר אל הש" מים. גשם שוטף הר" טיב את הדגלים וה" במות שהוכנו. אולם החששות התנדפו, יחד עם העננים.

בהתאם לתכנית

פתח אבא חושי את התג בשעה שש לפ" נות ערב, ושלא ב" התאם לתכנית פרץ הקהל את שרשרת השוטרים שהוצבה עשרה מטרים לפני הבמה. אשה בגיל העמידה, שלא יכלה לשאת את לחץ ה" המונים עליה, הת" עלפה, הועלתה על הבמה כשמאות סקר" גים אופפים אותה, נישאה משם על-ידי מספר שוטרים זרי" זים, שעה שאב מיר" אש חיפש ברמקול את ילדתו בת השמו" נה שאבדה לו.

מובן שכל המק" רים לא השביתו את ההתלהבות. הקהל הרב לא סיים את ה" חג עם שירת התקנה, עבר לבניין הקרנות המשיך לרקוד עד שלוש לפנות בוקר.

הורה

נגד סטאלין

למחרת היום נער" כו המסורים הצב" איים בשלוש הערים הגדולות, גם בא" דות מן הקטנות. ה" שגריירם והנספחים הצבאיים פילסו להם בקושי דרך מבעד לשיירות המכוניות תפסו את מקומותי" הם על במות האור" חים, כשהבריטים ה"

הדרך האחת: הרב הראשי יצחק הלוי הרצוג היושב ליד אשתו על במת האורחים, קורא בספר התני"ך. מאחוריו נראים האלוף משה דיין, טגן אלוף שאול רמתי, מזכיר הממשלה זאב שרף. שרוולו של האלוף שמעון מזאה בולט בפנה הימנית למטה לרגלי הרב הראשי.

איש ואשה כרטיסי הזמנה מהודרים. הנשים, שהציגו שלל שמלות קוקטייל עשירות-גזונים ומחשופים, באו על סיפוקם כשראו את שר החוץ ואת הרמטכל. אחת הנשים התלוננה לפני משה שרת, תושב רמתגני, שהיא רואה אותו לתעים רחוקות מדי מפני שהוא נמצא תמיד בחוץ-לארץ, נוחמה על ידו בחיוף: "מילא, ב-28 לחודש אהיה בחוץ!" כשהופיע הרמטכל, בלויות אשתו כרמלה, עטופה ב" לבוש בלתי אכזבי (מעיל פרווה קצר וארוך-שיער), משך את הקהל משוק החיילות וה" נכים (שמכרו תוצרת עצמית בחצי המחיר) אל במת הריקודים.

מאושרת ביותר היתה האשה שזכתה בהג" רלה (תמורת כרטיס של חצי לירה) במקרר לבן ומכהיק, ניסתה לשוא להעמיסו על מכר ינית פרטית מהודרת. ניחם ידיד: "בין כה וכה יש לך מקרר חשמלי!"

ענודים סרט שחור (כאות לאבל על מלכם) בולטים למרחוק. בזמן המצעד ישבו כפופים, רשמו בחפזון רשימות, כאילו גילו את הסר" דות הצבאיים אשר מארגני המצעדים הקפידו היטב לבל לגלותם. (בכל המפקדים לא הוצגו כמעט שום סוגי נשק שלא היו בידי המדינה במלחמת העצמאות.)

האלופים המשוחררים, שהוזמנו אף הם למקומות הכבוד, משכו אף הם את המבטים. בהזמנה נצטוו להופיע במדים, על סימני ה" דרגות אך בלי תגי צה"ל, להקפיד שנעליהם תהינה מצוחצחות וחלקי המתכת ממורקים. שעה קלה אחרי המצעד נפוצה שמועת אימים: ברחוב אלנבי התמוטטה מרפסת, איש אחד נהרג. נמצאו עשרות עדי ראייה שתיארו את המקרה לפרטיו, על סימני הדם, והשמועה עברה חיש מהר ברחבי הארץ. עתונאים נחפזו למערכות, כשסיפורים טר" גיים כבר מנוסחים בראשם. אולם בהגיעם נוכחו לדעת שלא היה כל אמת בשמועה.

יותר רציני היה האינצידנט בחיפה. חצי שעה לאחר שעברה המכונית הצבאית האח" רונה החלה לנוע הפגנת הראשון למאי של הקומוניסטים ברחובות המלאים מאדם. כש" הגיעה תמונתו של סטאלין, שנישאה בראש התהלוכה, לקולנוע אורה. חדרה אל בין ה" שורות קבוצת צעירים שפתחה בריקוד הורה. פרצה תגרת ידיים עד שכוח משטרה קטן הפריד בין הנצים ואפשר להפגנה להמשיך בדרכה.

עם זאת לא נפסקו התגרות. ברחוב עיראק התנפלו צעירים על ההפגנה שנית, קרעו את סיסמותיה. השוטרים שהזועקו למקום הוכו ונפצעו על-ידי שני הצדדים, ששיתפו פעולה גם בהרס המכוניות. אותו ערב נפרצו מועדון מק"י ומפ"ם, נעצרו כמה אנשים ו-39 זכו לטיפול רפואי.

כל מה שיש ליהודים

בבוקר יום העצמאות שררה תנועה בלתי רגילה בכבישים המובילים למשולש הערבי. על מכוניות עמוסות סוסים, חמורים ורגליים נדדו אלפי ערבים, על נשותיהן, תינוקותיהם וזקניהם, אל הערים היהודיות. יום העצמאות היה יום החופש הראשון לערבים באזורי הממשל הצבאי.

התרשמות הערבים, אשר רובם ראו זו הפעם הראשונה את מדינת ישראל, היתה שונה. אופיינית שיחה בין שני ערבים שחזו במיפגן התל-אביבי. אמר הראשון, בלעג: "בחיאת אללה, זה הכל מה שיש ליהודים?" הסביר השני: "דחילק, אל תהיה טיפש! זו רק דוגמה!" עיקם הראשון את האף, אמר בתרועת נצחון: "לוא היתה זאת דוג" מה, היו מביאים שני חיילים או ארבעה. אם הביאו כל כך הרבה, אז זה אומר שזה כל הצבא היהודי!"

מחשופים ומדורה

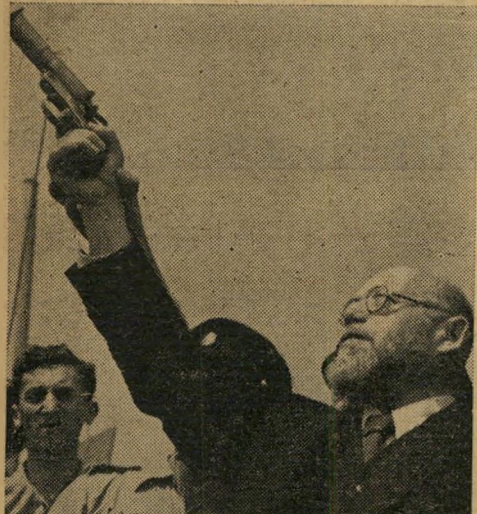
שעה שהמונים הסתודדו ברחובות, נתקיימו עשרות נשפים ציבוריים ופרטיים בכל רחבי הארץ. ברמתגן, שדמתה לעיר גתונה במצור צבאי, עקב ריכוז השוטרים הצבאיים ששמרו על המבואות לגן המלך דוד, שלפו 3000

דוחק חייכני: אנשי חיל המילואים שגויסו כדי לשמור על הסדר מצאי עבודה רבה בנסותם להשתלט על הקהל הרב והמגוון שזרם ברבבותיו אל ככר הכנסת בתל-אביב. בכל זאת מצאו זמן לחייך לתוך המצלמה...

מזכרת לזהות: המדורה הפרטית של זתיקי הפלמ"ח בשייך מואניס, שלא היתה מצויינת הפעם בככר. מאה פמחזניקים ותיקים הסתפקו בתפוחים, לחמניות וזכרונות מימים עברו ומהציבטים שמסביב המדורה.

השר יזרה: כשהרים שר החינוך בן-ציון דינבורג את ידו כדי לירות את ירית הפתיחה לשיוט העצמאות מצא שהאקדה כבד למדי.

שונה לחלוטין היתה האווירה לפני משקו של יענקלה סלומון, הפלמ"חניק המשופם שהפך בעל מחצבה, שהדליק מדורת ענק בשייך-מואניס והזמין אליה את ותיקי ה" ג'מאעה. אות הזמן: מכל ותיקי הפלמ"ח, שהפכו כולם קצינים גבוהים בצבא, פקידים גבוהים בממשלה וכדומה, לא היה כמעט איש שלא הופיע במכונית משלו.

בכל זאת שררה למדורה איריה רוויית זכרונות, כשהזקן (יצחק שדה), במדי האלוף, יושב על הארץ ליד סגן-אלוף ישראל בר, אחד המוחות הצבאיים של מלחמת ה" עצמאות, ושרי הפלמ"ח נישאים במעגל. בדי" חת הערב סופקה על-ידי משה סנה, שהופיע במאוחר, נשאל "מה נשמע?" השיב תשובה מדויקת של איש דומע: "שירה בציבור!"

מה בשם אלוהים?

יום העצמאות היה יכול להיות יומו הגדול

מצב, אם הממשלה השמרנית לא תרצה להתישב במצבה הקשה של ישראל ולא תנהג לפנים שורת המסחר והכלכלה ותתן דלק בהקפה, כפי שנהגה השבוע ממשלת ארצות הברית שנהגה לפני משורת הדין בשחררה לכיסוי חובות שוטפים 20 מיליון דולר שנועי דו, להלכה, לסידור פליטים בישראל.

צעד קדימה

לפני שנה נורתה אבן הפינה למטוייה חדשה ביזמת חברת השקעות, החברה הכלכלית הלונדונית. המטוייה מוקמת על ידי המטוייה כותנה. השייכת לחברה הלונדונית והיא השנייה בגדלה אחר מפעלי אמת. החברה הכלכלית הלונדונית שמה לה למי

טרה להדביק את אמת ויהיה מה. אמת מייצרת 37 אחוז מכל תוצרת החוטים בארץ. וכותנה — 27 אחוז. והמטוייה החדשה עומדת לקרב את המרת חק הזה. אולם אמת אינה מייצרת רק חוטים. אמת מוציאה גם תוצרת מוגמרת ומשוקקת אותה בחנויותיה בחלקי הארץ. אך מכוח נתן לחברה הלונדונית הזדמנות לתחר באמת

בדיחת היום

כשהצטופף קהל אלפים בככר ה' כנסת בתל-אביב, המסיר הרמקול תכנית נהדרת של שירי לכת. מכונן הרמקול היה בטוח שהתקשר עם קול ישראל, נהנה מאיכות המעולה של התכנית. אולם לפתע נפסקת ה' מוסיקה, והקהל העצום שמע לתמי' התו הודעה באנגלית: «כאן שרות השידור ההאשמי, המדבר אליכם מ' ירושלים!»

גם בשטח זה. ההכרת להכניס לקופת הממשלה תשלומי יתר מהצירוד שגנה ע"י התעשיינים בכספי המלווה האמריקאי וממלאי חמרי הגלם הנמצי ברשותם פגע קשות בנשיא התעשיינים, אריה (הזקן) שנקר, והוא נאלץ למכור את החלק הרביעי של בית-החרושת שלו, לוודויה המייצרת גרביים ומוצרי טריקו. המועמד הראשון לשותפות בלוודויה היה הסוחר אהרונ' סון. אולם כשהחליט הוא למכור חלק מנכסיו ולאגידו שלו, נתברר לו שהמחירים לקרית קעות ובתים ירדו והעסק אינו כדאי. החברה הלונדונית ניצלה את יתרונה במ' (הסוף בעמוד 10)

לנה הורן, הכוכב המובטח, חלתה (ראה מו' טיקה) ולא הופיעה, המחירים המפולפלים ל' משקאות 9.300 ל"י לבקבוק יין פורט, (תוצ' רת הארץ).

המשק ללא דלק

3 פעמים, משך 3 שנים, סתם דוד (דוליק) הורוביץ את הפירצה במאון התשלומים ש' שמה דלק 3 פעמים הצליח דוד הורוביץ לשדל את האוצר הבריטי לשחרר חלק מה' שטרלינגים הקפואים, שממשלת בריטניה נש' ארה חייבת לממשלת המנדט המנוחה, לצרכי רכישת דלק וסחורות אחרות בבריטניה. דוד ליק הצליח יותר מדי ולפני שנה נתייבש מעיין השטרלינגים ר' האוצר הועמד השנה בפני אבוס שבור. אבל בלי דלק לא ינועו הטרקטורים, ה' מכונות ותחנות ה' חשמל.

הורוביץ נסע לשר האוצר הבריטי השמר' ני ראב באטלר בידיים ריקות אבל במלים מפתות. «נשלם חלק מהדולרים מההענקה האמריקאית (ובריטניה מאוד להוטה אחר דולרים) אבל 60 אחוז תתנו לנו באשראי».

אולם אימון האשראי של ממשלת ישראל נתערער במקצת בחוגי הכספים העולמיים. ההשתייה כסילוק שטרות, העיכובים בתש' לום מטבע זר לחברות הזרות העושות ביש' ראל ובעיקר, הקמת חברת דלק ישראלית, שקבלה לידיה חלק מן השוק, עוררו את חמתן של חברות הנפט העולמיות והורוביץ אינו יכול, לפי שעה, להתנחם אף בהצלחה חלקית.

אך הזמן דוחק. המשק הממוכן בארץ שורף 40 מיליון דולר לשנה. גם הגבלות דרסטיות בתנועת המכונות בארץ לא תצלנה את ה'

הדרך השניה: האלוף יצחק שדה יושב ליד המדורה, חוגג את היום בלגימה הגונה מבקבוק קוניאק. ככל האלופים המשוחזרים הוא לובש ביום זה את מדי הצבאיים כשאות הקוממיות ענוד על חולצתו (בתוספת סימני הדרגה שהושאלו לו על-ידי חניכו משה דיין).

קריין שאל את עצמו, בקול, מה, בשם אלו' הים, מביאים הרצים המגיעים באופנועים אל תא ההצדה, ואחרי פחות מחמש שניות כבר ידע לא רק שהביאו אגרת מן הנשיא, המוטל על ערש דווי, אלא גם את תוכנה של האגרת מלה במלה. דרמטיות מזויפת זו, בצרוף בטיי שמם של הנשיא ובי. ג'י. במין הדרת קודש מזורה, הפכה למגוחכת.

מפעלים נגד טאנקים

חלק גדול משמחת יום העצמאות אפשר לזקוף על חשבון העובדה שהפעם היו חג העצמאות וחג העבודה צמודים זה לזה כ' תאומים סיאמיים, איפשרו לאזרחי המדינה שני ימי בטלה רצופים. סבל מכך הראשון למאי: סמלי המפעלים, שנשאו על גבי מכר' ניות משא, לא יכלו להתחרות בטאנקים וב' תותחים של צה"ל.

המעבר מחג לחג היה כמעט בלתי מורגש. בירושלים עוד הויעו הקורדים, לבושי התל' בושות העממיות, בריקודיהם בככר ציון, כאשר דאגו מוסדות אחרים להקמת במה מקושטת ליד בניין ההסתדרות. אחרי 32 שעות של פנטסיה לפני קולנוע ציון נהר ההמון לשם, המשיך בחג, דמה במקצת לפרו' לטריון הרומאי אשר מנהיגו יצרו את ה' סיסמה: «לחם ומשחקי קרקס!» הוכיחו ש' הסימה נכונה גם כשמשמטים את החלק הראשון.

אולם חג איחוד הפרולטריון לא היה שמח בעולם, בו מוכנים שני מחנות הפועלים לט' רוף זה את זה בכל רגע, ולא בארץ, בה נתוג הראשון למאי אחרי הפילוג הסופי בקיבוץ המאוחד וההתפלגות במפ"ם, ולאחר האיום הגובר והולך של פילוג ההסתדרות עצמה אחרי שמפ"ם ארגנה את ההפגנות נגד המחז של ממשלת מפא"י (העולם הזה 757).

כסאות על הכתפיים

שלושה ימים אחרי ריקודי הנון-סטופ בככר ציון, התאספה ירושלים אחרת לתגינת יום העצמאות שלה. משלמי 15 ל"י דמי כניסה באו לראות ולהראות באולמי מלון המלך דוד, במה שהיה מיועד להיות המאורע התברותי הראשי של השנה. טלפון אגודת העיתונאים הירושלמית, מאר' גנת הנשף שהכנסותיו מיועדות להגשמת תכנית בנין בית עיתונאים, לא פסק מלצלצל ימים רבים קודם לכן, כשמספר גובר והולך של אנשים טרח להפטר ממחיר כרטיס ה' כניסה.

אמנם הוחלט לא למכור יותר כרטיסים ממספר מקומות הישיבה הקיימים, אולם כ' חצי שעה אחר התחלת הנשף כבר התברר כי את הדלת המסתובבת של המלך דוד עברו 160 איש יותר מדי, שלחו בזאת את מוכרי האגודה לרדיפה מבוהלת אחרי כסאות דרך כל פינות המלון המפואר. את מספר האורחים המיותרים הוקית (להם נמכרו כרטיסים למרות ההחלטה) הגדילו אנ' שימ, שקנו את זכות כניסתם בהודעה ה' פשוטה שהם גרים במלון. מלבד נשיאת כס' אות על כתפיהם, שאינה הולמת תלבושת ערב רשמית, חיכו שתי אכזבות לאורחים:

ביותר בשנה של קול ישראל, אלמלא היה, כפי שהתבטא מאזן מיואש, קול ישראל. התכניות המילוליות — כנגוד לאלה שהכילו מוסיקה קלאסית, ברובה מוקלטת, שחברה בידי מומחים בעלי שם עולם כמו בטהובן, הנדל — היו חסרות מעוף. פרט לשתיים. אחת הייתה שדור קבלת הפנים שערך מ' מלא מקום נשיא המדינה לדיפלומטים הזרים

הגבירות משועממות: תחת השלט המראה את הדרך לבאר ענומות שתי גבירות בנשף שאורגן ע"י הועד למען החייל ברמת-גן.

בבוקר יום העצמאות. זה היה טקס קצר שאת ראשיתו החמיץ קול ישראל, אם משום שגנרית ברית-המועצות הקדים להשימע את דברי הברכה שלו או שקול ישראל אחר לצי' בור לקריה. משום כך קלטו המאזינים רק את התרגום (לעברית ולצרפתית) של דברי זקן הסגל הדיפלומטי בארץ בפועל, ואת תשובתו הקצרה של סגן הנשיא. לא היתה בתכנית זו שום דרמטיות מכונת, אבל המא' זין זכה לשמוע בפעם הראשונה במו אוניו מגפש דיפלומטי מעיין זה.

רב רושם יותר היה טכס הדלקת המשואות על הר הרצל בירושלים. הקריין לא הרבה לדבר וקול הדממה הדקה (מופרעת על-ידי התלחשויות בלתי-פוסקות ליד המיקרופון) הוסיף לאיירה המסתורית.

שונים היו פני הדברים כאשר שודר, למח' רת היום, תאור מצעד הצבא. כאן השתמשו הקריינים בטקסט כתוב שהוכן מבעוד יום, אותו קראו במהירות שכונתה היתה, כפי הנראה, להלהיב את המאזינים. ברם, ראיית נולד זו הביאה לידי כמה סתירות מגוחכות, כאשר היה ברור שדברי הקריינים אינם מת' אימים כלל למה שמתרחש באמת במקום ה' מצעד. הקריין דיבר וחזר ודיבר על התלהבות הקהל בעוד שלא נשמעו כל תשואות ה'

• הראשונה: אסתר ראובן, אשת הצייר.

נשים לוחמות במרחב

ייצור חסרי-בושה

בכני בית-המשפט עמדה קבוצה של גברים גאווניים. הם היו בני כת התיקנים, כת השומרת בקפידות על מצות האיסלום. אחת המצוות פיר סלת הקמת פסלים. התיקנים נאשמו בהריסת עשרות פסלים של האדם שתפס בעיני תורכיים רבים את מקומי של אללה: כמאל באשא את-תורק.

השופט ידע מה רבה האחריות הרובצת עליו. לפיכך היה מעשהו הראשון לצוות על אחד הנאשמים להסיר את כובעו. לא היה זה טרבוש אמיתי — כיסוי ראש שנאסר עלידי אתא-תורק המנוח בכל חומר הדין, תוך איום בתקופות מא-סר ארוכות — אולם היה זה כובע ששוליו הוסרו כדי לדמות אותו עד כמה שאפשר לטר-בוש.

התיקני לא הסיר את הכובע. במקום זה הצ'ינע על כתבנית חגיגית יושבה ליד מזכיר בית-המשפט ושלא לבשה. כמובן, צעיף, כי כמאל באשא אתא-תורק גם אסר, בין השאר, על הנשים ללבוש צעיפים. אמר התיקני: אני לא אסיר את כובעי, ולא אכיר בבית-המשפט בכלל, עד אשר ייצור חסרי-בושה זה יסולק. השופט לא מילא אחרי הוראה זו. במקום זה סילק את הנא-שם מאולם בית-המשפט, פקד להעמידו לדין ב-

גפרד בעוון בויון בית-המשפט. מקרה קטן זה לא היה מיוחד במינו. הוא הוכיח שגם בתורכיה, הארץ שהפכה אחרי מהפי-כת כמאל באשא הארץ המתקדמת ביותר במרחב בכל הנוגע למעמד האשה, לא השלימו כל בני הדור הקשיש בתופעת האשה כאדם שווה מעמד בזירת החיים הפוליטיים והפרטיים.

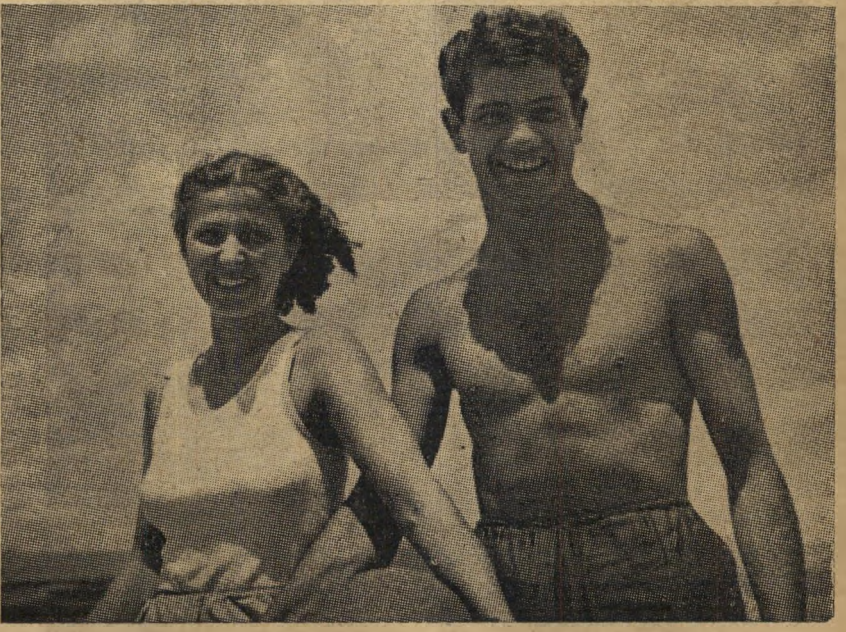
בכל שאר ארצות המרחב (פרט לישראל) רחוקים הדברים גם ממצב בלתי אידיאלי זה. ממא-רוקו עד כאקיסטן ומן הסודאן עד לחופי הים הכספי נמצא מאבק האשה על שחרורה מכללי המסורת בשלבי הראשונים.

הסכנה בפני האשה. הצרה כולה התחיי-לה באחד מפסקי הקוראן. "אמר לאשה המא-מינה שעליה להנמיך את מבטה ולשמור על צני-עותה," אמר הנביא. "אל להן להציג לראווה את יופיין ותכשיטיהן, מן הראוי שתמשוכנה את צעיפיהן מעל לחזהן ולא תצננה את יופיין."

השאלה היא, כמובן, במה כלול יופיה של האשה. אפשר היה לחשוב שהנביא (שלא היה שונא נשים כשלעצמו) לא התכוון אלא להזהיר את הנשים מהתנהגות בלתי צנועה. אולם יור-שי, פרשני מצוותיו, הרחיקו לכת. אמרו הם: הסכנה בפני האשה, אותן יש להחביא, ולא די להסתיר את הפנים, אלא מוטב לסלק כל שמץ של פיתוי על-ידי בידוד האשה עצמה והרחקתה

מוסיקה וקומוניזם. הכותרת הערבית, בשבועון המצרי אל-מוסאור, אומרת: "אסירה דורשת כינור ותווים מוסיקה." האסירה: סטורנטיט שנמצאה אשמה בפעילות קומוניסטית. לפני 30 שנה לא היה אדם יכול להגלות על זנתו כי מקומה של האשה הערבית חורג מגבולות המטבח וחדר הלידה. עתה הפכה השתתפותן של נשים בתנועות פוליטיות וציבוריות שכיחה ביותר.

סמל חדש. תמונה זו היא סמל כפול: סמל של תורכיה הצעירה, הצלחת המהפכה האדירה של מוסטפא כמאל וסמל האשה התורכית החדשה. לעומת הבחורה הספורטאית, חשופת הזרועות וגלויית הפנים התופסת מקום רב והולך בקרב הנוער, הופכת האשה העטופה בצעיפים המסורתיים והמסוגרת בביתה מראה נדיר. הגשם עתה הוא על רופאות, טייסות, מלומדות וספורטאיות.

מעיני הגבר. כנגד דעה זו מורדות כמעט בכל ארצות המר-חב הנציגות הראשונות של התנועה לשחרור ה-אשה, התובעות למינ-לא רק את ביטול הצעיף וסילוק ההפרדה, אלא גם מקומות בפרלמנטים ובמשלוחות. טוענות ה-שים: האיסלום המקר-רי נותן לאשה זכות מ-אללה לחינוך ולהשכלה, אינו פוקד על בידודה. האמונות העממיות ה-פלות בקשר לצורך הב-ידוד נובעות מעריצות הגבר ומריאקציה מור-חית, שאינן הילמות את תוכנם האמיתי של דב-רי אללה ונביאו מוחמד.

לנתק האזיקים

בראש המאבק לזכויות האשה ב-ארצות הערביות עומדת האשה הי-מצרית. מלחמתה היא בעלת המסר-רת הארוכה (והי-ספגונית) ביותר. כותב צבי שש-ב-תב "העולם הזה" שזקה בעצמו חלק פעיל במאבק זה:

ב-13 בנובמבר 1918, הלכו ארבעה אנשים ל-התראות עם הנציב העל-יון הבריטי במצרים. ה-עולם עוד הגג את שבי-תהינשק שנחתמה לפני יומיים בין הגרמנים ו-בנות-הברית בקרון רכ-בת צרפתי. ארבעה א-שים אלה — סעד זגלול,

עבד אל-עזיז פהמי, עומר שולטן ומוחמד שע-ראוי — בקשו מן הנציב העליון רשות לצאת לאירופה ולנהל תעמולה למען עצמאות מולדתם. אשר קרה לאנשים אלה, כיצד נרדפו, הגולו, גידונו למות ונחוננו, שייך להיסטוריה. אחת ה-מוצאות הפחות ידועות היתה זו שהשפיעה על מאבק הנשים המצריות.

"אפי שייך לי!" כאשר נפטרו עומר שול-טן באשא ומוחמד שעראוי באשא, החליטה אחר-תו של הראשו ואשתו של השני, הודה חאנים (גברת) שעראוי, אשה צעירה עדיין ועשירה עד להפליא, להמשיך במלחמת אחיה ובעלה, אולם בחזית אחרת: חזית הנשים. היה לה כורה טוב מאד, הסופר מאגז אל-דין חאסו, שהיה המוסלמי הראשון שהרים את קולו ודרש שוויון זכויות לאשה המוסלמית.

כמצביאה טובה ותכסיסנית מוכשרת, אספה הודה שעראוי תחילה חבר עובדים יעיל, מורכב בעיקרו מידידותיה הקרובות ביותר, מזכירתה סזה נבאראוי וסופרת צרפתית-שווייצית, ז'אן מארקו. מלבד זאת פנתה ובקשה עצה מעורך-דין ערמומי שהיה ידיד בעלה, איברהים אל-חבאווי.

כשהושלמו התכניות למלחמה, יצאה הודה שעראוי ופרסמה קול קורא בחצי תריסר עתו-נים, בו הודיעה שמעתה תצא היא וידידותיה ללא צעיפים על פניהן. ולעתונאים שיצאו כמוני לראיין אותה אמרה: "אפי שייך לי! מעתה לא יגיד לי איש מה לעשות בו, ואם אכסה אותו או לאו!"

לא היתה בדיחה. כשקרא המלך פואד את הקול הקורא בעתוננים, סבל מהתמוטטות עצ-בים. הוא שלח את ראש החצר הנאמן שלו, סעיד זולפיקאר באשא, אל הגברת המורדת. את תוכן השיחה שמעתי אחר כך מפי סזה נבאראוי, שנישאה לאחד מידידי, הפסל מוסטפה נגיב. ראש החצר ביקש את הודה שעראוי לחזור בה מן הקול הקורא ולפרסם הודעה בעתוננים מצד הודיע שכל העניין היה בדיחה בלתי מוצלחת בזה אדם בלתי ידוע לה. אולם הודה ענתה: "העניין איננו בדיחה! אם הוד מלכותו אינו מרוצה, אני מצטערת מאד! אני אללה למען זכותי כאשה, חרף כל התנגדות מצד ארמוני ה-מלך. אני מוכנה לכל, גם ללכת לבית-הסוהר. למעשה אשמח להיות אסורה בתא. תהיה זאת הדרך הטובה ביותר לזכות בפרסומת שאנו זקו-

קות לה. ביהוד בחוץ-לארץ!"

תהלוכת רחוב. מבלי לבזבז רגע, הודיע עה הודה על הקמת "אגודת הנשים המצריות". ואת השם הזה רשמה כחברה רשמית באינטר-נצינול האגודות לזכויות הנשים.

אותה שעה יסדה הודה כתב-עת, שיצא משום מה בשפה הצרפתית, שפת החברה המתורבתת במצרים. שם הפתוח ל"אגיפטיין" (האשה המצרית) וערכתו האמיתית היתה ז'אן מרקו, אף כי ה-

אמצעי גירוי. "בנאת אל-ניל" הוא השם שהציר נתן לתמונה אשר כל סביבתן נתונה עדיין למסורת הישנה של מסתורין ואיסור והעבאיה — כפי שעשו בנות העשרים — הפכו אותם לאמצעי גירוי תואר הרשמי ניתן לסנה נבאראוי. יש לציין שבעתון זה השתתפו סופרים ועיתונאים רבים מביין יהודי מצרים, ביניהם גם אנכי.

מרוץ פומים. הניסיה האן-זאדה היא אחת הדוגמות הבולטות של נשות החברה הגבוהה של המרחב — נשים יפות להפליא, בעלות חינוך אירופי מתקדם, ספורטאיות וגנדרניות. בתמונה עוכבת הניסיה אחרי מרוץ פומים בליווי אביה.

תית. בסבלנות רבה ארגנה תהלוכת רחוב לפי רוח הסופרגניות הבריטיות בראשית המאה ה-20 נוכחית. מוזר הוא שלמרות ניהושי המשכילים המצרירים, שהאמינו כי ההפגנה תיכשל, היתה לה שהטילו מצור על בית-הנבחרים בדרשן זכות בחירה לנשים, יצאו לתגרות ידיים עם השוטרים ונאסרו בהמוניהן.

הצלחה עצומה. מכל חלקי הארץ הגיעו הנשים לקהיר והתאספו בארמון הגברת שערואי, ברחוב קאסר אל ניל 2, (מול המוזיאון וליד חדר התה המפורסם של גרופי).

מאות נשים הפגינו ברחוב ללא צעיקי על פניהן, בדרוש לנתק את אוזיקהן, המשטרה הר עמדה במצב הכן אך לא העזה להתערב, כי רוב הנשים האלה היי נשותיהם, בנותיהם, אחיותיהם ודודנותיהם של האישים העיקריים במדינה —

היא תראה את „בנות הנילוס“, בנות השכבה המצרית הנמוכה. אולם הן מצאו פשרה: עד שתוכלנה להסיר לחלוטין את הצעיף צעיף הוא ממשי שקוף ואילו העבאיה רק מדגישה את חיטוב הגזרה.

זרשים, הבאשאים, המושלים ופקידי הממשלה זרשיים. ובמצרים אין זה נהוג ששטר פשוט יזים את ידי על בנו של באשא, גם כשהוא יוצא, לא כל שכן על בתו.

ואבק קיים. אום ברכאת אופיינית אף היא: מיליוני הנשים הערביות אשר כל חינוכן מילית מוכון לשרות הגבר — בשדה, במטבח ובידוה. מושגיהן בהיגיינים אפטיים, רצונן רצון בעל שהופקד עליהן כאדון עליידי אללה.

כשקרא המלך פיאד למחרת היום את הדו"ח להפגנה, פנה ליועציו ואמר: „מעשה עלינו יותחשב בהודה שערואי זו בצורה הרצינית יותר!“

מלחמת אחיות. הודה החלה לתור בארץ נאום נאומים נלהבים. היא נסעה לאירופה ושתתפה בכל הועידות הבינלאומיות של ארגוני נשים. את הונה העצום העמידה לרשות הרע-

יון, הוציאה עליו רבבות לירות. פעולה זו החלה נשאת פרי, עד שהודיעה הודה באחד הימים שהיא תומכת במפלגה הליברלית-קונסטיטוציונית, גינת אויבתה החריפה ביותר של מפלגת הוופה. היתה זאת שגיאתה הגדולה הראשונה, כי איבת הוופה גרמה להתרחקות אלפי נשים אשר בעליהן היו חברי מפלגה זו. שגיאתה השנייה היתה הצטרפותה לחזית האנטי-ציונית (אירגנה ועידת נשים ערביות לעזרת מלחמת הנשים היהודי). הדבר גרם לכך שהעיתונאים הזרים במצרים, שרובם היו יהודים, החלו מתארים את הודה כלוחמת פרו-ליטית, לא כלוחמת ל-זכויות הנשים.

מפנה זה גרם למלחמת אשה נכבדה אחרת, פטמה נעמת רא-שיד, פתחה ארגון מת-חרה, ליכוד סביבה את נשות הוופה, טענה שכל מטרתה של הודה לא היתה אלא לסלול קריי-רה פוליטית לבנה, בחור מוהיר שהיה הצעיר בין חברי הפרלמנט המצרי, ושנתגלה אחר כך כי שמאלי קיצוני. המאבק בין שתי הנשים גרם ל-אבדן כל הישגי התנועה. ואז עלה כוכב חדש.

אשה שמנית יפה. כשתי המתחרות, היתה גם דוריה שפיק בעלת תרבות צרפתית. משלר-שתן היתה היא המוכשרת ביותר. כשחזרה מן האוניברסיטה הפאריסית את היתה נערה צעירה, נערה שרעיונות הקידמה השפיעו עליה השפעה מכרעה.

דוריה, אשה ששנית יפה, החליטה ששתי ה-נכבדות הנן בעלות תפרי-סה נושנה מדי, גמרה אומר להתחיל מחדש. אחרי שנתפרסמה כסור פרת מזהירה, בעלת סג-נון שהלהיב את הדמיון והרגש, הכירה את רוב הפוליטיקאים החשובים, ניסתה לשכנע אותם שיהפכו אנשים גדולים ו-יזכו למקום בהיסטוריה המצרית אם יעזרו לתת מעמד אנושי לאשה המצרית במקום מעמדה ה-נוכחי כחיה וכמייצרת ילדים. גם המלך פארוק עצמו הוקסם לעתים קרובות עליידי מאמריה ונאומיה של דוריה שפיק.

אדב ו-150 לירות. בימים האחרונים, עת עלתה שוב על סדר היום ההצעה לערוך בחירות, פנתה דוריה שפיק אל נגיב אליהילאלי באשא, ראש הממשלה החדש, ודרשה את זכות הבחירה וההיבחרות לנשים. אך ראש הממשלה לא העז להתגרות בשייכים עצומי ההשפעה של אל-אזהר, המדרשה הדתית המפורסמת של קהיר. קשה לתאר שאליהילאלי ירצה לאבד את שלטונו למען הנשים.

אולם דוריה שאפיק לא התיאשה. היא הגישה בקשה רשמית להיות מועמדת בבחירות, כשנר-את ארגונה, בית אל-ניל (בת הנילוס), החליטו שלפחות 50 נשים תצננה את מועמדותן. כשסרבו הפקידים לקבל את הבקשה (וואת 150 הלירות, הפקדון שעל כל מועמד להפקידו) שלחה את הבקשה בתוספת המחאת דואר, הודיעה שאם יחזירו לה את הבקשה בכתב תפנה למועצת המדינה, שהיא המוסד המשפטי העליון, תסתמך על סעיף החוקה האומר שכל המצרים שווים לפני החוק. אולם הפקיד לא נבהל, החזיר את הבקשה וההמחאה בתוספת מכתב הכתוב במי-טב ה-איי"ב (חוקי הנימוסים) המוסלמי, הודיע לה שלפי החוקים הקיימים יכולים רק גברים לבחור ולהבחר במצרים.

תסביכים ותשוקות עצורות
מדרום למצרים, כסודאן אשר מצרים חובעת

• התנגדות זו אנשי הדת חזרנית מדי פעם גם מסגרתו הנעלמת והשקטה. המקרה המפורסם ב-יותר של השנים האחרונות היה מערכתו החזקה של שייך אבול עין, רגסור אוניברסיטת אל-אזהר נגד איצניעות בגדי הים. המערכה הגיעה למחטים כאלה שהממשלה הוציאה חוק האוסר על נשים הופעה בבגדי ים של שני חציאים ועל הגברים ההופעה בבגדי ים המטאיר'ים את החזה חשוף.

לעצמה את האפורוסות עליו, החל המאבק על זכויות האשה רק עתה. וכאן הפרט המעניין הוא שמאבק זה מתנהל בעיקר בידי גברים.

ד"ר מוחמד אל נוויה, פרופסור למדעי המד-רח, ארגן תחרות חיבורים ארצית, הזמין נשים וגברים להביע את דעתם. התוצאה גילתה ת-מכררות עמוקה דוקא מצד הגברים המשכילים, שלא יכלו למצוא לעצמם נשים משכילות. לדע-תם גרם זיכוי האשה לכך שהנשים מאמינות באמונות תפלות, מסרסות את כניהן, מבזבזות כסף על טכסים, שומרות על בתים מלוכלכים, מונעות כל אפשרות של הבנה הדדית והרמוניה רוחנית בין הבעל והאשה.

טוענים הגברים: חיי הנשואין הפכו יחס פורמלי שכל מטרתו סיפוק צירים גופניים. נש-מות הנשים מלאה תסביכים ותשוקות עצורות. יתר על כן, בידוד האשה וצעיפה א-נם שומרים על המוסר. להיפך, כמה נשים הודו בגלוי הוד-עות מדהימות, שהוכיחו כי ביתן הפך חממה של

דוגמה. נדיה סולימן היא אחת הדוגמניות הידועות במצרים. בשטח זה הגיעו נשי מצרים לרמה היכולה להשתוות עם זו של האמריקאיות.

אי-מוסר. חבורה קטנה של סטודנטיות באוניברסיטה

שיעור. עורכת-הידון מופידה עבד אל-רחים, מראשי תנועת הנשים המצרית נותנת שיעור בכתיבה לפועלת בבית-ספר לשיעורי-לילה

של חרטום, בנות הורים בעלי נטייה מערבית, התארגנו, נדרו נדר לשחרר את אחיותיהן המ-אושרות פחות. תומכיהן הגלובים ביותר: ה-סטודנטים של אותה אוניברסיטה.

מאבק זה אינו נוגע, למעשה, אלא לרבבות מועצות של נשים מוסלמיות, החיות במשטר דתי מסורתי. בעייתן, כבעיית אחיותיהן בהירות העור היושבות במצרים ועיראק, היא חיטול ה-צעיף והעבאיה השחורה.

אולם בסודאן חי עם שלם מלבד המוסלמים. אלה הם שבטי הכושים היושבים ביערות ה-דרום. אליהם איש מבין הלוחמים למען שיחרור האישה הסודאנית אינו מתכוון — כי עדיין לא הגיעו נשותיהם לדרגת התפתחות הדורשת מל-חמה לשינוי זכויות והסרת צעיפים. רובן עדיין חיות בשלב הפריאיסלמי — חשופות פנים וחזה.

אך בכל זאת משתמשות הנשים המתקדמות של הצפון בכנות הגיונגל כנאומיהן. „אין אנו באות לתבוע שגלך ערומות ברחובות, כי לא הסחבות הגשמיות הן הכובלות אותנו. תביעתנו היא שתסירו מעלינו את הסחבות הרוחניות ש-דורות של חשכה העיטו עלינו!“

תחי המלכה! אמנם תוארה הוא „מלכת היופי של מצרים, 1951“ אך היא מצריה בשם בלבד. שפת אמה יוונית, הוריה ממוצא יווני וגם שמה עדיין יווני, מרגריט אלכסנדרלו, למרות החופש הרב אשר בנות החברה הגבוהה המצריות נהנות ממנו, לא השתתפה בתחרות על תואר המלכה אף נערה מוסלמית אחת. ההורים טרם השלימו עם הרעיון שבנותיהן תצננה את גופן לראווה.

(סוף מעמוד 7)

זומנים ורכשה את רבע המניות של לודזיה ב-200 אלף ל"י. חברת כתונה לא תצטרך לחפש לקוחות לחוטים. לודזיה תהיה הקבלן הראשי והחברה הכלכלית הלודזונית עשתה צעד נוסף קדימה להגשמת חלומותיה.

רפואה

כמה אנשים ימותו?

3500 רופאים רשומים בהסתדרות הרפואית. 40 מעברות דרושים רופאים. הרופאים קבעו, לפי הוראת הממשלה, תורנות ביניהם, הסכימו שכל רופא ישירת חודש במעברות, נוסף על החודש בעתודות. אולם ברבות הימים מצאו הרופאים, וביוחד המ"כובדים יותר, השולטים בהסתדרות הרפואית, שהעניין לא כדאי. כי בחודש השרות הם מפסידים 500 עד 1000 לירות שכר טרחה.

ישבו ומצאו פתרון: ילכו נא הצעירים. ישנם 400 רופאים צעירים שקיבלו דיפלומה מאז קום המדינה — יחייבו נא אותם לצאת למעברה לשנה אחת. הציעו את הדבר לממ"שלה, וזו הוציאה תקנה מחייבת לפי תקנות החירום לגיוס כוח האדם. אולם הרופאים הצעירים לא שתקו, פתחו בזעקה גדולה. טענו הם: הזקנים מפסידים חודש של רווחים, אולם אנו נפסיד שנה של השתלמות מקצועית בבית-חולים, בדיקה ב"תקופה בה זקוקים אנו ביותר להשתלמות. ומדוע יגייסו רק אותנו? הלא חסרים במע"רות גם בנאים, חשמלאים, אחיות, פקידים ושאר ירקות. מדוע אין הממשלה מוציאה חוק נגדם?

הקיצוניים ביותר אף ראו בכל העניין מיד"מה מפלגתית. עניין הטיפול הרפואי במעברות מסור בקבלנות לקופת-חולים, מוסד השנוא על הרופאים הצעירים. אומרים הרופאים, שהתארגנו עתה: קופת-חולים פשוטה את הרגל במעברות, רוצה לחפות על כשלונה, למלא את שורותיה בעובדי-כפייה זולים בעזרת השוט החוקי. הרופאים המגוי"סים יועברו גם במשקים ותיקים (מהם בור"חיים הרופאים הקשישים הצעירים), ואם סרבו, ישלחו אותם למעברות נידחות, שם אין להם דיור, חתירה ואפשרות לקיים את משפחתם. דוגמה: רופא אחד, שנשלח למעברה, נדרש לספל בארבעה מקומות הרחוקים ארבעה ק"מ לומטר איש מרעהו, לגור בחדר בצרף שאין בו דבר מלבד מיטה, ואיש לא הסכים לבשל לו ארוחתו.

גלך לבית הסוהר! כשהלכו הרופאים אים למשרד הבריאות לטעון את טענותיהם, אמר להם הפקיד האחראי בגליויל: "אין ברירה, אי אפשר לקיים את התסדר הקיים (של תורנות חודשית) כי הרופאים הקשישים עושים סבוטאג'ה."

הצעיר הצעירים: לחייב את כל הרופאים לצאת למעברה מחודש עד חצי שנה, לפי שיטה של נקודות המחושבות בהתאם לגיל, לוחק במקצוע, לשרות בצבא ובמחתרת. או: לם הממשלה השיבה בספסים יבשים שדרשו מן הצעירים (שגילם הממוצע 30) להתייצב, אחרת יוטל עליהם מאסר של שנה, קנס של אלף לירות או שניהם יחד הודיעו הרופאים:

גלך לבית-הסוהר, אך לא נסכים לעבודת-כפייה.

אולם כל הצדדים כאחד שכחו את הצד העיקרי של הבעיה: המעברות הן אזור ה"תחלואה העיקרי במדינה, ורבות מהן מרוח"קות מבתי-חולים. רופא צעיר, שלא השתלם בבית-חולים ואינו רגיל לעבוד לבדו, לא יוכל להיות אחראי לחייהם של בני אדם, לקבל החלטות שתקבענה אם יחיה החולה

התאבקות על מכונות, בראשון זמאי, בירושלים לחם ומשחקי קרקס — בייחוד החלק השני

יותר: חשש הרבנות כי 83 אחוז הצרכנים הרשומים באטליונים כשרים, והמשמשים סיוע ראשי בידי הדתיים במלחמתם נגד יבוא הבשר הבלתי כשר עלולים לא להתחשב בהחלטת הרבנות מתוך רעבונם לבשר ויהפ"כ את הקערה על פיה.

בינתיים התערב בדבר הציר הארגוני בישראל, ד"ר פכלו מנגואל, שהוא יהודי, ושנאלץ להשלים את ידיעותיו בענייני המ"חב בהתמחות קצרה בידי ישראל והכשרות. כי הרבנות הארגונית הגישה את תעצומותיה, הודיעה שלא תקבל את מרות הרבנות הראשית בישראל כמוסד עליון קובע בענייני דת, תוך לזלוול גמור ביהדות החודרית בתפ"ה התערבותו של ד"ר מנגואל היתה אף היא אחד הגורמים לרכוך עמדת הרבנות, אולם עתיד יבוא הבשר מארגוניה נשאר תחת סימן שאלה. כי לרפובליקה הדרום-אמריק"אית אין עודפי בשר רבים ועל סחורתה זאת רבים הקופצים (כממשלה השמרנית הבר"ית שהבטיחה במצע הבחירות שלה יותר "בשר אדום"). מלבד זה אין ממשלת ארגנ"טינה רוצה בעלבון קהילתה היהודית ונראה כי רק ממוש יבוא הבשר החבשי על-ידי קבוצת מרידור יציל את אורחי ישראל מהת"נזרות ממושכת מבשר.

דרכי חיים

בכל זאת, הראשון באפרי

לפני 14 שנה יצא שמואל בילבין, יליד חיפה בן 15, בלונדון שער וחום-עניינים לע"בוד בחברת האשלג. בקליה שהה שמואל משך שנתיים וחצי, התמחה במסגרות, רתכות ונפחות. בתום תקופה זאת חזר לחיפה כבעל מקצוע, עבד בבתי-מלאכה פרטיים ובמספנת הצי הבריטי.

כעבור שש שנים, בהגיע שמואל לגיל 20, חיפש דרכים להשתכר יותר מאשר במקצועו. פתרונו: רכישת מכונת משא, בה הוביל משאות ואותה לקח עמו למלחמת העצמאות. בהשתחרר שמואל משרותו בצה"ל נזכה ל"דעת שהמכונת נזוקה קשה לאחר הטלתולים הרבים שעברה יחד עם בעלה בכבישים-לא"כבישים. הוא מכר את המכונת, נעזר בהל"ואת אנף השקום והפך חבר קואופרטיב ה"אוטובוסים שזר. חדשים לאחר מכן נשא את נצרתו השחרורת, שולמית, לאשה.

מזל זה של ה"ניקודת" לפני חודש, במלואת עשרה חדשים לבכורת משפחת בילבין אילנה, התדפק הגורל על דלת דירת הבילבוינים ב"צורת סוכן אגרות מנדנד של המלוהה הלאו"מי שהציע איגרת ללא מסטר בתשלומים לשעורין. שולמית לסירובה בתחילה, לא יכ"לה לעמוד בהפצרות הסוכן, רכשה איגרת תמורת תשלום ראשון של ארבע לירות. תוך אמונה במזלה של אילנה, ביקשה לרשום את האיגרת על שם התינוקת.

למרות ששמואל צחק להחלטת אשתו ל"השקיע ארבע לירות בהגדלה, הקפיד להש"

ליש שתי לירות נוספות בידיו של הסוכן בערב שלפני ההגדלה וקיבל תמורת תשלום שני זה מספר האיגרת.

כשנערכה ההגדלה ב"1 לאפריל האזינה שו"ר למית לרדיו בו מסר הקריין באסיות מודגשת את מספר האיגרת שזכה ב"25 אלף לירות. המספר היה מספר האיגרת על שם אילנה בילבין ושולמית לא האמינה למשמע אזינה, כאשר שב שמואל מעבודתו שמע בתמהון את ספרה של אשתו, הביע את דעתו: "היום לא הראשון לאפריל!"

אולם קרוב לחצות הלילה נשמע לצלול טורפני וממושך. לתוך הדירה התפרץ סוכן האיגרות שהכריז בקול חנוק ומקוטע מהת"רגשות: "זכיתם ב"25 אלף לירות!" שבועיים לאחר הזכייה עוד המשיך שמואל בילבין בעבודתו כנהג שחר בלי שישעה לעצת רבים מחבריו לנטוש את שחר ולהסוך בעל מותית. כי מחשבתם של שולמית ושמו"אל נתגבשה לכלל החלטה סופית — רכישת דירת מגורים, בה תזכה אילנה, מביאת המזל, בחדר נפרד.

משנתפרסמה החלטת הבילבוינים עטו עלי"הם מתוחכי דירות, הציעו לספק להם דירה מרווחת תמורת סכומים שהיו נוטלים חצי עד שני שלישי הזכייה. וכשעלתה אחות צעירה על האוטובוס בו נהג שמואל, בטאה לחברתה הרגשה שהחלה רוחת בין חבריו שהעריכו את קור רוחו ומתוחכי הדירות שפניהם הוש"בו ריקם: "הסתכלי, הוא נראה והוא מתנהג כמו אדם נורמלי!" אך דבר אחד לא ידעו היא, לא ידעו החברים וכמוכן שלא ידעו מתוחכי הדירות. אילנה בלבין טרם קבלה את הזכייה במזומנים, בהתאם לסעיף החוק המב"טיח תשלום רק כעבור 40 יום מיום שהמספר עלה בגורל.

משפט

"בשבילי הכל שחור"

האם רצחו האחים קרובניק או לא? זו היתה השאלה שנקרה במחותיהם של עש"רות הנאספים בבית המשפט המחוזי, לישי"בה ה"24 והמכריעה בפרשת הטרדיה ש"ה התחוללה עם שחר לפני שמונה חודשים ברחוב יפואי שקס. ד"ר נתן ב"רוכאי, נשיא בית-המשפט המחוזי, גילה דקות מספר לפ"ני כניסתו להקראת פסק-הדין אופטימיטו שלא התמשה: "היום נגמור עם זה. הענייני"לא יקה יותר משעתיים." הוא לא הביא ב"חשבון כמה עיבודות. העיקרית: ד"ר אברהם גורלי, סניגורם הנודע של הנאשמים גניס לשלב הסופי של הדיונים את שיא כשרונו המשפטי למאבק חריף ומפולפל, נגד בית המשפט, התביעה הכללית והאזרחית.

כאשר החל השופט ב"רוכאי בהקראת מס"קנות בית-המשפט, נסתמן חיובו המפורסם של גורלי בזווית פיו, הוא התישב בנוחיות לפני שולחיו, סגן-משנה יהודה וטראי ירו"חם קרובלניק, אשר ייבו, שלחים כמזה, מגודלי זקו, והקשיבו לחריצת גורלם מפי שלושת השופטים, נשיא בית-המשפט המ"

הארץ

בשידורו ב"קול ישראל" אמש לרגל יום העצמות אמר ראש הממשלה... (הארץ)

צבי דומיניק, ראשון-לציון שמחר יהיה גם בשר? *

מסר הערכה מדוייקת, כמה חיילים יישארו בצבע (מעריב).

ב"ב, קרית-ים אל נא נלבין את פניהם. *

הרגשת התלות בורים... היא המור נחת ביסוד האדישות, הציוניות וה"שחיתות (העולם הזה)

אלמוני, תל-אביב וכל שאר האסונות. *

קצין ושהה תותחנים... נעלמו עק"בותיהם במדבר... כבורים שהם תעו בדרך בסופת חול כבדה (מעריב) בום!

אסתר ויליאמס — הוברד קול ב"יצירה המוסיקלית הרומנית הגדולה "ישנה ארץ ושירתה אהבה" (ידיעות אחרונות)

אריה סורקיס, תל-אביב לננוב את הלבבות?

חזוי, ד"ר נתן ברוכאי, והשופטים המחר זיים ד"ר יצחק קיסטר וד"ר יצחק זונדלביץ. הפגיון. ביליל השלישי לספטמבר 1951 התעוררו שכנים לקול צעקות שבקעו ממטרי בזה המואר של משפחת קרובלניק. אם הי

האחים קרובלניק שומעים את פסק הדין שלולית דם

הודיע השופט ברוכאי בבטחון: אופי סיפורם של יתר בני המשפחה בלתי משכנע. האם, שסיפרה שלא ראתה דבר כי קיבלה

המשפחה, שושנה, השמיעה קריאות היסט- ריות בלתי ברורות ("גנב! גנב!"). שני האחים, יהודה וירוחם רדפו אחר אדם שלי- שי, כשכלב זאב גדול מובל בידי אחד מהם. ליל הבלהות לא נסתים בכך. כשעה ל- אחר מכן (חמש לפנות בוקר) הוחרדו השכ- גים בשנית עלידי צעקות אשה: "גנב! תפוס אותו, תפוס!". אחר שמעו זעקות אדם. שני אנשים נראו מחזיקים בשלישי, צנום גבוה, שזוהה לאחר מכן כנסיים לוי, אב לשלושה ילדים קטנים. כאשר התקרבו השכנים, שמטו האחים קרובלניק את ידיהם ממנו. הוא כרע ונפל מתבוסס בשלולית דם. שכן שרכן מעליו, שמע הוראה מפורשת מפי ירוחם: "עזוב אותו, מגיע לו!". כשהיתה התעוררות כללית להגשת עזרה, התערב יהודה: "הוא יתיה כבר בשמים".

מסקנת בית-המשפט: חמשת הפעעים בהם נפצע לוי ובעיקר האנוש בהם — דקירה עמוקה בבית החזה, נגרמו עלידי הפגיון מוכתם-הדם שנמצא בסביבה ששקצהו מעור- קם מעוצמת הפגיעה. ההוכחה היחידה להש- תייכותו של הפגיון לשני האחים היתה עור- תו של אלוף יצחק שדה, תושב יפו, שזכך האחים ססיפר שכמפקד חטיבה שמונה, היו ידועים לו מקרים בהם החרומו פיקודיו פגיונות ערביים בכפרי כיבוש.

בית-המשפט גילה שמבוגר האחים, יהודה, שרת גם הוא בחטיבה שמונה. אחר שהוכחה האבסורדיות שבהנחה שהמוות האיום נגרם מנשיכת כלב, סיפר יהודה קרובלניק: "הוא (לוי) תפס אותי וחנק אותי, צעקתי לאחי שיוריד אותו מעלי, אפילו נשארה לי סרי- טה בגרון". בית-המשפט גילה סתירה: כי אשר נמצא הנרצח עלידי המשטרה, החזיק בידו השמאלית פרוסת לחם, תיק עור היה נתון תחת שכם ידו הימנית ובתוכו גבינה צהובה. ובמרחק צעדים מעטים מן הגופה היה מונח כובע סמבל. בינו ובין הגופה הפרידו כתמי דם. צפורניו נבדקו עלידי ה- פתלונ המשטרה, לא נמצא תחתן דבר, פרט ללכלוך, המצוי כרגיל בצפורני פועל (נסיים לוי היה בדרכו למקום עבודתו בבית-החרו- שת לבלוקונים של סולל-בונה). מכאן, שלא יכול היה לחנוק, או לטרט את יהודה.

הריגה. טען מי שהיה תוכ"ל צה"ל, ער רך-הדין גורלי: "כל העניין הוא פסיכזיה חסרת חקירה מבוססת ורוב עדי התביעה עויינים לנאשמים. לא הוכח כל קשר בין הפגיון והנאשמים." אחר הוא ניסה להטיל את האשמה לתוך חלל ריק: "המומי מוח אלמוניים הצילו את יהודה מחניקה, ועזרו לשם כך בדקירות פגיון." כשסיים, התיישב החל לשחק בטבעת הנשואין שעל ידו. פרקליט המחוז, אוריאל גורני (גורניצק), גילה חוסר התאפקות, הפליט לעומת גורלי: "פנטסטי, אדוני!" בית-המשפט היה תיקי: הפגיון הוא המכשיר שבו נגרמו פצעי-המחוז של המנוח. הנאשמים הם שגרמו אותם. הי אחד דקר, השני חבט במנוח בידי, עור ל- ראשון להגבר עליו, בנוכחות אדם ואחר הם אך ללא השתתפות השכנים שהגיעו למ- קום אחר המעשה. מטרתם היתה לתפוס את

ניתן על הריגה (המינימום: יום אחד מאסר), אשר יאפשר לנאשמים, תשלום פיצויים מן הכסף שישתכרו בעבודתם כבני-חרוין. למ עשה, רצה גורלי למשש את דופקה של הי אלמנה הצעירה, 26, ובני משפחת הנרצח הי בולגריים שנוכחו, שופרי זעם מאופק.

אחר נקראה אולגה לוי אלמנת ההרוג, ל- דוכן העדים. נחקרה שתי וערב עלידי גורלי אשר נהג בה לדעת בני משפחה כאילו היתה עצם דומם, לא בשר ודם. היא לא הח- זיקה מעמד זמן רב, כאשר גורלי פתח בשי- אלות תוקפניות על מצבה הכספי וזכותה ל- קבלת הפצויים. האלמנה הספיקה להודיע שי- בעלה בן 34 השתכר כ-100 לירות לחודש אצל סולל-בונה והשאירה חסרת כל, שישר- אל רוקח, ראש עיריית תל-אביב, הבטיח לה קיוסק ולא קיים את הבטחתו, שילם לה רק 15 לירות חד פעמיות מקרן העזרה הסוציא- לית ושולל-בונה היתה היחידה שהעניקה לה 500 לירות אם כי בעלה היה פועל בעל ותק קצר של שלושה חודשים בלבד ונפטר שלא נומן או במקום עבודתו.

אך כששאל גורלי בטון ספקני, אם אחי בעלה אינם תומכים בה, עשתה אולגה לוי מעשה בלתי צפוי: היא היימה את אגרופיה ושלחה אותם בכוח מחץ רב אל מצחה, בי- חבטות אכזריות אינסופיות. אחר שאגה: "הכל שחור בשבילי, אין צדק בעולם." לוח- תה בצעקות מרות עלידי אם ההרוג ובני משפחתו. היא, צנחה אין-אונים אל זרועות הקהל בשורה הראשונה. כאשר הוצאה אל המסדרון, אחר שטופטפו טיפות ואלריאן לתוך שפתיה, נודעה לקהל סיבת ההתעלפות האמיתית: אולגה לוי, החלמה רק עתה לאחר ניתוח רציני ושכיבה של שלושה חד- שים בבית-חולים. צעקה אם לוי: "איך יש לכם לב לשאול שאלות כאלה," נופפה את

אולגה לוי על דוכן העדים • כובע טמבל

מכה בבוהן רגלה, הרגישה ברע ושבה הי- ביתה למצוץ לימון ולטפל בבוהן עשתה זאת משום שבהלה במעשה שעשו בניה, ולא מה שמו סיבה אחרת. האב שהעיד שלא ראה דבר משום שישב כל הזמן בבית-הכסא והא- חות ש"לא יצאה מן החדר כל הזמן," שיק- רו.

לבסוף החליטו השופטים שסעיף האשמה יוחלף מרצח להריגה. במעשה הנאשמים לא היתה כוונה תחילה. הם לקחו את הי פגיון, כדי להתגונן בפני גנב מסוכן והרגו מתוך אימפולס רגעי.

מה שייך? עורך-הדין יוסף סמואל, שי- ייצג את התביעה האזרחית בשם האלמנה אולגה לוי ושלושת היתומים, מתח את גלי- מתו השחורה ותבע 17.400 לירות נזקים. עורך-הדין גורלי ציפה לפצצה זאת מראש, הפסיק את סמואל בקולו המדובר, פנה לש- לישת השופטים: אני כופר בזכותו של בית-משפט זה לדון בשאלת הפיצויים (כי איים סמואל: דיון מחודש יגרור בית-משפט חדש ל-23 ישיבות נוספות, לפרוצדורה מש- פטית מחודשת. אך גורלי הביע שביעות רצון עצמית: "בחוק ומשפט לא קובעת הי מהירות, מה שייך?")

אחר שינה גורלי את כיוון ההתקפה, ראה הזדמנות בלתי-חוזרת להשיג הקלות לעונש המאסר שאיים על הנאשמים. הוא הסכים לטיפולו של בית-משפט זה בתביעה האזר- חית והכריז בקול: אם יכלאו הנאשמים ארכות מאחורי סורגים לא תצמח מכך כל תועלת לאלמנה הילדים, כי הקרובלניקים, הבטיח גורלי, חלרי אמצעים הם. סניגור הנאשמים ביקש עונש מינימום הי

הגדוש ציוד וחומרי סולל-בונה ביום השבת. עוקץ גורל מועז: נסיים לוי שהיה בחייו אדם ישר מאחירם, נרצח כאשר נחשב לגנב. כשהביא אוריאל גורני את תשומת לבם של השופטים להרשעה קודמת של הנאשמים, ביקש להתחשב בה להחמרת עונשם, התפרץ גורלי: "יש הכחשה להרשעה, ומלבד זה הסכים התובע לחתר עליה לכן לא הבאתי אתי עדים לאופיים הטוב של הנאשמים." התלקח פרקליט המחוז גורני: "מעולם לא הבטחתי לוחר על שום הרשעות קודמות, וזוהי חרפה." ההרשעה: השגת גבול. האי- חים התפרצו לחרו זייר דירתם, הוציאו את רהיטיו אל החצר כדי לפנות בו מקום לא- חותם, רוחמה פישגורן, אלמנת חלל גוש עציון. טען גורלי: "דייר שיבר לאבי הנאשמים את האף. אילו היו האחרונים חמומי-מוח ודאי שהיו עושים דין לעצמם. במקום זה הגישו תביעה נגד הדייר. האין זה מקל על אשמתם ומוכיח את אופיים הטוב?"

נאום אנגלי. גורלי סיפר על הרסיסים שנשארו בראשו של יהודה קרובלניק מפצי- עה במצור ירושלים, הזכיר את התנגדותם המופתית של האחים בצבא וקבע סופית: הגורל פגע בהם. אין להכריח את חייהם רק משום שנפלו קרבן למסיבות ולהיסטריה של אם עצבנית.

אחר שש שעות מתח וריכוז העיף ד"ר נתן ברוכאי, מבט על מחוגי שעונו וסטה מהחלטתו להכריז על פסק-הדין באותו יום. פרקליט המחוז גורני ועורך-הדין סמואל היו צנועים, דרשו רבע שעה כל אחד לסיכום תביעותיהם. אך הסניגור גורלי דרש שתי שעות. חישובו: דרישתו תיאלץ את הדין להיחזק למחר, תפנה לו יום תמים כדי לאסוף עדים וחומר נגדי בדיון על תשלום הפיצויים. אחר שניא ברוכאי בחיוך נאפני לכיוון גורלי: "התכווננו לגמור היום, אך גורלי ניצח!"

למחרת התכנסו אותם האנשים לאותו אר- לם, שמעו את נאום גורלי שנישא באנגלית, כדי לא לסכן התמציות נוספות מצד בני המשפחה. נאום הסניגור העלה חיוכים אירו- ניים על פני רוב הנאשמים בתביעתו: "יום אחד מאסר, ושלושת אלפים לירות פיצויים." החלטת בית-המשפט המחוזי: שבע שנות מאסר לכל אחד מהאחים, 9.600 לירות נז- קים (אחר ניכיו מס הכנסה, 500 הלירות אשר שולמו על ידי סולל בונה, ואפשרות נשואיה המחודשים של האלמנה) לפי חישוב של 300 לירות לשנה בתוספת רבית עד הגיע הילדים לגיל 21.

פסק-הדין עורר תסיסה מחודשת במשפחה, שהורגעה במעט עלידי סירוב בית-המשפט להעניק יחס מיוחד לגידונים. הנימוק: "הם גרמו במעשם למותו של איש חף מפשע." אולם המשפחה לא נרגעה כליל: "אין בחי- משפט בארץ, רוצחים יוצאים בלא כלום." ביציאה גילה גורלי סוד מקצועי: "לקחתי כחשבון כעשר שנות מאסר ושבעת אלפי לירות." מישו עורר התרגשות נוספת כא- שר גילה את מוימת משפחת הנרצח, שהצי- טופפה ליו שער בית-המשפט, בסרבה להת- פור: ליניץ לנאשמים. המשטרה השאירה

המהומה בבית המשפט אחר התעלפותה של אולגה לוי

את הגידונים השלוחים שעה ארוכה בקומה הרביעית של הבניין, עד אשר פונו המעברים ואחרון בני המשפחה נעלם הרחק לתוככי יפו.

רות, בשני — 70 ובשלישי — 91. בגלל יושרו הרב נבחר דרך קבע כשומר המקום, • כפוף באמצע: עורך-הדין גורלי.

הצליחו להראות את האינולות והאכזריות ש' במעשי אלימות עוורת. גם שיאו הארוך של הסרט: חפירת באר מקבילה, הצלת הילדה תוך חרוף נפש המצילים, הוסרט בכשרון רב.

קול האולימפייה

בעת המשחקים האולימפיים של 1948 (בחורף סניט מוריי, בקיץ בלונדון), שלח המפיק ארתור רנק חולייה גדולה של מסריי טים להנציה (בצבעים) את אחת האולימפי דות שהיו מן המוצלחות בתולדות המפגש הספורטאי הבינלאומי. התוצאה היא סרט ספורט שאף הוא מוצלח ביותר והמכיל כמה מן המאורעות הדוממים ביותר של אותה אולימפייה, שיכנסו, ללא ספק, להיסטוריה של הספורט. אין אלה דווקא הספורים אודות נצחונות; כיאות לסרט ספורטאי אין הדגש מושגם בהישג אלא דווקא ברוח הספורטאית. כך זוכה לאהדת הקהל (כשם שזכה לאהדת היושבים באיצטד) דוקא הבלגי אטיין גיילי שכנס ראשון לאיצטד בסופו של המאורעות, כשהוא עומד על סף אבדן החושים, סיים בקושי רב את המרוץ כשברגע האחרון מדי ביקים אותו אדולפו קאברירה מארגנטינה וג'ון ריצ'ארדס האנגלי. בריצת 100 מטר בה נצח הכושי האמריקאי דילארד, היה סבור כושי אמריקאי אחר, יואל (שיהיג), למעשה, שגן שהוא הוא המנצח. פתח ברקוד של שמהה שהנוצח בתנועה איטית בסרט מרתק וחנוכי זה אשר כל הכנסותיו מן ההצגות בארץ מוקדשות לכסוי הוצאות המשלחת ה' ישראלית במפגש האולימפי שיתקיים בהל' סינקי בקיץ זה.

אבא הופך סאב

אופנה מקובלת היא, בהוליווד ובמרכזי קולנוע מסחריים אחרים, להתלבב למראה הצלחה, לנסות לחזור עליה בסרטי המשך. אך לעתים רחוקות מניחות התוצאות את הדעת והסרט השני לרוב אינו מצליח לשמור על התכונות החיוביות של קודמו. לא כן הדבר באבא הופך סבא, שהוא ההמשך הישר וההגיגי לאבא משיא את בתו. זהו נצחון למחברים אלפרד האקט ופרנסס גודריץ, ה' במאי וינציטה מג'לי והכוכב ספנסר טרייסי שלא נהפחו ולא השקיעו את הסרט בבוז של רגשות המתבקשת כאילו מאליה בנושא מעין זה.

סטאגלי בנקס (טרייסי) שומע מפי אשתו (ג'ון בנט) שהוא עומד להיות סבא. ידיעה מעציבה, כיוון שאינו שש להיות סב. סינתו גוברת כאשר נוכח לדעת שהתינוק משמש, עוד בטרם הולדה, שדה מאבק בין אשתו למחותגים, שכל אחד מהם משתדל להשתלט על גופו ונפשו של הנכד. לאחר משברים משפחתיים, כבריחת הבת קיי (אליזבת טיי' לור) מבית בעלה בארקליי (דון טיילור) ואבדן התינוק לשעות ספורות אך ארוכות כנצח בגן העיר בעת טיול עם סטגלי, חוזרים החיים למסלולם.

שלישיה נטריין

לאחר הצלחת רביעיה (קווארטט) שכללה אחדים מספורי הקצרים של סומרסט מוהם, מגיעה הסדרה השנייה (השלישית, הדרג' נמי צאת בדרך) המכילה שלושה ספורים, שגוים מהם קצרצרים (שמש הכנסיה ומר כלי'ודע), אחד ארוך (בית ההבראה).

אף-על-פי שאיכות ספורים אלה נופלת מאלה שעשו את רביעיה סרט בעל רמה, שומרת הסדרה החוזרת על השם הטוב שרכש הקודם. שמש הכנסיה הוא סיפור אודות השמש הזקן אלברט פורמן (גיימס הייטר) המפוסר ממשרתו עלידי כהן חדש מפני שמתברר שאינו יודע קרוא וכתוב. הוא פותח לעצמו תנות טבק קטנה, מיסד סניפים והופך איש עשיר. משמתברר למנהל הבנק בו הוא מפ' קיד את כספו שפורמן אנאלפבית, אומר לו המנהל (פליקס אילמ') בהתפעלות: "שלו' שים אלה במוזמנים ועסק מבוסס כזה רכשת לך מבלי לדעת קרוא וכתוב. שער בעצמך מה היית אלו ידעת קרוא וכתוב!" זאת אוכל להגיד לך, משיב פורמן, "אילו ידעתי קרוא וכתוב הייתי עכשוו שמש כנסיה עני."

על הלצה זו בונה מוהם ספור שלם, ואף-על-פי שהוא עושה זאת באמנות רבה, אין הציפה משתחרר מן ההרגשה שהחומר דליל מדי לסרט, ואפילו לסרט קצר. הספור השני, והוא הטוב ביותר, הוא אודות נתין בריטי לבנטיני בשם מאקס קלאדה (ניג'ל זאטריק), הנכנס לעצמותיהם של הבריטים מלידה על ספון אוניה בה הוא מפליג מזרחה, נחשב ל' נגדון חצוף, עד שהוא מוכיח שהוא גינטלמן. בית ההבראה מתאר דמויות בסטרויות של שחפנים. גם פה החומר דליל והדמויות דר' ממדיות, אלא שמשחק משובח ואנגליאופייני משווה לכל העניין ליטוש וברק.

סרטים
"החיים בפריחה"

מאז היה הסרט הסובייטי, בסוף התקופה האלמנטר ובראשיתו של הקולנוע, ראש וראשון באמנות הבד בעולם, מורה דרך למחקרים אשר כאנשי ההסרטה בכל מקום, חלפו שנים רבות, והשנים הללו לא היו שנים טובות. כוחות לאאמנותיים השתלטו בברית המועצ' צות על הקולנוע, הכתיבו לא רק את התוכן, אלא גם את הצורה, עובדה שגרמה לירידה אמנותית מתמדת, למרות ההתדקמות העצור' מה שחלה בשטח הטכני הן בצלום התמונה הודות לשיטה הצבעונית אנפוקולור שגל' קחה מגרמניה כשלה מלחמה (ביחד עם המומי' חים שפתחו אותה) והן בצלום הקול.

דבר זה בולט ביותר למראה הסרט החיים בפריחה, המספר את תולדות חייו של הגנן האוקראיני מיצ'ורין (ג. ביאלוב), שהחל, עוד בסוף המאה הקודמת בניסיונות לפתח זנים חדשים וחוקים של עצי פרי. מהיותו חסר השכלה אקדמית, סתור, שלא בכונה, נס' יונותיו המעשיים של מיצ'ורין אחדות מהנחו' תיו של מומחה-התורשה האוסטרי גריגור מנדל, הנחות שנתקבלו על דעת אנשי המדע וגם הכנסיות השונות כיוון שמנדל עצמו היה כומר. כאשר פנה מיצ'ורין אל הממשלה הרוסית הצארית בבקשת תמיכה, נתקל בסיר' רוב בגלל דעותיו המהפכניות בשטח החק' לאות, בינתים התפרסם שמו בחוץ-לארץ וה' צעות רבות הגיעו אליו להגר מרוסיה לאמ' ריקה. הוא סרב, הפך שען והקדיש את מרבית זמנו ואת כל פרנסתו הדלה לנסיגור' תיו. כאשר פרצה המהפכה ניתנה לו תמיכת המדינה והוא הפך לאישיות נערצת בברית המועצות.

המחבר הבמאי אלכסנדר (אדמה) דובצ'נקו נסה להוכיח בסרט שמיצ'ורין ולא מנדל צודק. הוא לא הצליח, לא משום שמיצ'ורין אינו צודק, אלא מפני שהבעייה אינה נתנת להסבר מקיף לקהל הרחב בסרט דרמטי בן שעה וחצי. אולם עם כשלונו ההסברי, בא גם כשלונו אמנותי. הנקודות הדוממות בחייו של מיצ'ורין לא הודגשו כראוי בגלל עומס השיח והפולמוסים הממלאים את הסרט.

אדם וא'. אלכסנדר דובצ'נקו הוא מהפכן ותיק, לחם בשורות הצבא האדום בארץ מולדתו, אוקראינה, שאהבתו אליה ואל בנייה ממלאה את כל סרטיו. זמן מה היה מורה, אחר צייר קאריקטורות בעתון ובשנת 1925 החל לכתוב סרטיים. כעבור שנתיים ניתנה לו אפשרות לביים את תס' ריטיו ובשנת 1930 הוציא לאור את סרטו הרביעי והטוב ביותר, אדמה, זהו אוסף של תמונות ליריות, איטיות, על אהבת האדם לאדמה והמלחמה בין אנשי הקולחוזים הח' דשים לבין האכרים מן הדור הישן. כמה מן התמונות בסרט הן מן המפורסמות שנראו 'אפעם על הבד ואחת, לפחות, היא מן המ' פורסמות שלא ניראו מעולם, כיוון שנפסלה על-ידי הצנזור הסובייטי: לקולחוז קרב טרקטור חדש, באמצע הדרך מתחילים מימיו לתרות והאנשים, ברוב התלהבותם, ממלאים את המיכל בשתן שלהם.

"הבאר"

המפיק העצמאי הארי פופקין התמחה ב' סרטי-שפעים ממדרגה שנייה וטלשית לפני שניסה את מזלו בנושא בעל משמעות חב' רחית. הבאר הוא סרט נוסף בסדרה הארוכה אודות האיבה הגזעית בארצות-הברית, ועל-י' לתו מבוססת בחלקה על מעשה שהיה. ילדה כושית (ג'ונדולין לאסטר) מטילת לבדה ב' שדה ליד עיר קליפורניאית קטנה, נופלת אל תוך באר נפט עתיקה ועזובה. איש לבן (הנרי בורגן) נעצר על-ידי ראש המשטרה (ריצ'רד רובר) כיוון שהילדה נראתה בחברתו זמן קצר לפני שנעלמה. האיש נחקר, אולם, כיוון שהוא חף מפשע, הריהו מסרב ל"הודות" שרצה את הילדה והחביא את גויתה. בקרב האוכלוסיה הכושית רוחת הדעה שהאיש ישוחרר מפני שהוא לבן והילדה שחורה. שמועות וגזומות גורמות להתלקחות מהומות בינגועיות ומע' שי אלימות אכזריים מצד כושים ולבנים מו' סתים על-ידי חמומי-מח משני המחנות. כאשר המצב מגיע לנקודת רתיחה מסוכנת ביותר ממגלה האמת וכושים ולבנים כאחד, מבווי' שים ונכלמים, מניחים את נשקם, שמים כתף אל כתף להליצת הילדה, המוצאת מן הבאר על-ידי אותו האיש שנאשם בריצחתה.

הסרט, ללא כוכבים בעלי שם (רובר, המ' שחק את התפקיד הראשי, ממלא באבא הופך סבא תפקיד פעוט של שוטר) הוא רבי-מח' הצילומים, שנעשו לא באולפן כי אם ברחו' בוניה של עיר, משווים לכל העניין אחירה מציאותית. הבמאים לאו פופקין וראסל ראוו

לביזורבטחוננו - לבנין עתידך
הצטרף אל
חיל האויר!

כל צעיר חשונל ואמיץ חרוץ ושוחר-דעת
פה ילמד ויכוש מקצוע, יתקדם ויעלה

פנה עוד היום לקבלת הפדטים
אל נציג חיל האויר בלשכות הגיוס:

תל-אביב בימים ג' ד' לפה'צ
חיפה ביום ב' לפה'צ
ירושלים ביום ה' לפה'צ
רמת-גן ביום ד' אחה'צ
רחובות ביום ד' לפה'צ

חסוך את זמנך.
חוס על עורה,
- התגלח במשחת ברבסול:

- 1. רחץ את פניך**
- 2. מרח ברבסול על פניך הרטובים - מבלי לשפשף.** (מעט מן המועט יספיק)
- 3. התגלח, בהרטיבך את מכונת הנילוח לפי הצורך.**

זה האופן החדיש של גילוח: פשוט ומהיר. לכן, למעלה מ' 60% של צרכנים באר-ב משתמשים במשחת גילוח ללא מברשת.

ברבסול
משחת הנילוח הנפוצה ביותר בעולם.

חמש דקות להתנשט

מאה אלף דולר כעם אחת, כאה אלף דולר פעם שנייה, האם אני שומע 150 אלף? נמכר! מר רבינוביץ, במה אתה בוחר? שאל הכרוז ברמקול את היהודי שהבליט את כרסו העבה בשורת השולחנות הראשונה. האהבה היא העניין. ביקש רבינוביץ כש הוא מסמיק למראה אשתו הנוזפת בו. לנה תורן קמה מאצל שולחן הנשיאות של כנס רוכשי אגרות מלווה העצמאות, ניגשה אל הרמקול, רמזה לתזמורת שהחלה לנגן שיר עצוב, מצובצב. כאשר סיימה את שירה פרצו מחיאות כפיים סוערות. אמר רבינוביץ שטרם עשה עסק טוב: "היא שרה את זה במיוחד בשבילי". אך הוא טעה. כי זהו סוד דה הגדול של הזמרת, חסרת הקול, בעלת המשוה שהוא גדול מסתם קול. לכל אב מבין מיליוני מאזיניה בתקליט, בקולנוע, ברדיו, בטלביזיה, במועדוני הלילה ובתיאטרן ראות, נדמה ש"היא שרה במיוחד בשבילי", ישר לתוך לבו.

הזמרת לנה הורן ביום ההופעה, ניתוח קיבה

בדי קול. הוזהר הקורן כיום מעורה הי שחור של לנה הורן לא האיר תחילת דרכה. ביקש 1940 היתה לנה הורן בת ה-23, לילות ברוקלין יפהפיה (עם נפוצה: "שחר רה או לבנה, היא היפה ביותר איפעם"), עצובה וחסרת-מזל. היא שבה לבית אמה, גרושה ומטופלת בשני תינוקות אחר גשר אין בלתי מוצלחים עם פקיד כושי. והיא ידעה לעשות רק שני רברים בהם ראתה סיכויים קלושים לכלכל את משפחתה: לשיר ולרקוד, אותם למדה מאמה השחקנית. ברוב ייאוש יצאה לנה לאחד מבתי הקולנוע בו ראתה סרט על זמרת מועדוני לילה

מצליחה (בדיוק מה שאני רציתי להיות). לא ידעה כלל שבכל האזור התחוללה סערה. כל השכנים חיפשו אותה, הטלפונים צלצלו: "צירלי ברנט (מנצח הג'ז) רוצה את לנה". הסביר חבר תזמורת, גילה את לנה אחר חיפוש נרחב בקולנוע: "הזמרת חלטה, את מופיעה". הוא נאלץ למשוך אותה בזרועה לאורך המעברים, נתן לה "חמש דקות להתנשט". באותו ערב גילה הקהל במועדון הלי לה המפואר, "אשה חדשה, שעושה בלי קול, יותר ממה שאחרים עושים עם (קול)".

לני ולנה. בתחילת שנות הארבעים הי תה הוליבוד זריזה בגילוי כוכבים לבנים אך מפגרת בגילוי כושים, אותם לא היה רוב הצופים הלבן מבקש לראות על הבד. אולם היצרנים לא התעלמו מן היופי, סוד הקופה. ולנה ייצגה אותו, לכל העדות. החוזה שלה עם מ. ג. מ. נסתיים בשני הישגים: סדרת סרטים כליכויים (תא ברוקס, מזג אויר סור ער) בהם נכבה לנה, ובעל יהודי, לני לייטון, שהפך מעבד שירה יקרי המציאות.

הופעה בתנאי. לפני כשנתיים עוררה לנה הורן סנסציה כל-ארצית בארצות-הברית. בעל המלון הגדול צייס בסנט-לואיס שבמדינת מיסורי הוא יהודי הידוע לשמצה בקרב הכושים. כי דלתות המלון המפואר הסומות בפניהם. ואף אמנים כושיים שהיו מוזמנים לשעשע את האורחים בעונות החורף לא הורשו להתגורר במלון בתקופת הופעתם. באחד הימים פנה מנהל המלון אל מנהלה האישי, הצעיר והיהודי של לנה הורן, ראלף האריס, ביקש שבוע הופעות. לנה הציגה תנאי: דירה במלון ושורת יעיל הניתן לכל לכן המנהל שהבטיח לקוחותיו את לנה הורן בתחילת העונה, הסכים. אך לנה לא שבה להופיע באותו מלון מאז, למרות הפצרות בעליו. כי בעל המלון המשיך להפלות כושים אחרים.

לפיד בלב. משהופיעו עתונאי ירושלים לנמל חיפה להקביל את אורחם, בזכותה מכרו את כל שולחנות מלון המלך דוד לבאל העצמאות, נאלצו לוותר. לנה הורן הוכתה התקפת אולקוס קשה, נגררה מכבש האניה למכונת. ראלף האריס אץ לחפש טלפון, לודא ללנה מקום במטוס היוצא אותו ערב ללונדון, לניתוח קיבה.

הטיסה לא יצאה לפועל ויומיים לאחר מכן העתירה לנה על קהל באי אולם רמת הרמת גני את מיטב סגנונה המיוחד (הכולל ברובו את שירי הלפיד המפורסמים, לאמור: "אני נושאת לך לפיד בלבי"), אות מארבע שמי לות הפאר (שהעלו אותה למקום נכבד ברשימת עשר הנשים הבלושות יפה ביותר בארצות-הברית) שקנתה לאחרונה בניו-יורק.

לנה שלא חסכה בחיכוכים שהקסימו את הקהל לא פחות משיירה, עוררה פולמוס: שנייה היפות להפליא ותובתו או לא? הר גיע מנהלה מספר סקרנים: "אין בעולם יצרן המסוגל להפיק (שיניים) כאלה!"

שבעה כוכבים וקרח

כשמשוחררי אחד הגדודים המפורסמים של גבעתי ערכו השבוע כנס זכרון גודי נתרר שמשושן אבידן אינו יכול להופיע. הוא היה אותו יום תורן במטבת קיבוצו, עין השופט.

אחד השמות המפורסמים שחזרו לחדשות היה זה של יוסף טרוימפלדור, גיבור תל-חי. הגורם לכך היה רב טוראי (מילואים) משה טרוימפלדור, בן 48, קבלן במקצועו האזרחי, טוען שהוא קרוב-רחוק של הגיבור הגלילי. הוא דרש להתקבל לקורס מפקדי גדודים בהגישו שורת תכניות שהיו צריכות להוכיח את כושרו. בין התכניות: נשק סודי חדש שייקרא מפוצץ טרוימפלדור, תכנית לכיבוש ירושלים.

ד"ר עמנואל אולסוואנר, שהתפרסם כמעלה יהודי הורו לארץ, כדובר אספרי טו וכחוקר הפולקלור היהודי, גילה השבוע חובבות נוספת. הוא גם חבר ותיק של האגודה הבריטית הבין-יכוכבית והוא רשום ל-אחת הטיסות הראשונות לירח, לכשתיערך. סופרו הנודע של הניו-יורק הולד טריביון, דאנה שמירט, הושה בארץ, סייר ימים מספר בנגב, שיגר לעתונו כתבה ארוכה לקראת יום העצמאות. הבריק עורך העתון, אחד היומנים החשובים בעולם, למחרת קבלת הכתבה: "טוב, אבל כיצד נראה הנגב?"

אחרי שמעריב פרסם משך שלושה חודשים בהבלטה יתירה את רשימותיו של מפקח ראשון שלמה הררי על עבירות התנועה (במדור רשות הרבים) פרסם ערב שבת רשר מה שהוכיחה כי יד ימין אינה יודע מה עושה יד שמאל. הרשימה זלזלה בכבודו של כתב רשות הרבים, שמה ללעג מבצע משטרתי-יכוכי שמעריב עצמו בנה לו פרסומת משך שבועות.

שחקנים ישראליים נכנר קיבלו עליהם תפקידי קצינים גרמניים בסרטי הוליבוד. מאיר ביקל, לשעבר שחקן הקאמרי הפך בסרט המלכה האפריקאית קצין גרמני קיסרי ואברהם בן-אסתר (שקלארש), שהופיע תו האחרונה בתל-אביב היתה הצגת יחיד של אותו משחק פקיד גבוה של הצירות הגרמנית באנקרה בזמן מלחמת העולם השני בסרט חמש אצבעות (מבצע יציר).

הצלתם הרבה של שבעה כוכבי משפחת החנונים האמריקאים לבית מלסקי הוכחה שוב בבאל העתונאים במלון המלך דוד (ראה במדינה). סיפר אב המשפחה, שמואל בלובסקי. מחדש את המעשייה שזיכתה אור תו בתשואות הרבות ביותר בכל הופעותיו בארץ עד כה: חזן חדש בא לעיר ופלוני מוסר עליו דו"ח לאלמוני: "כשהוא (החזן) שר, הוא מוציא את הגשמה!" משיב אלמוני: "טוב, תן כרטיס בשביל חותנתי!"

אפרים, בן הארבע, בנו הצעיר של מני

היג מפ"ם משה סנה, עבד במוצאי יום העצמאות לפני בית הוריו וסירב להכנס הביתה. סיפר אחד ממכרי סנה המפאייים: אפרים עמד ליד הבית, הודיע: "אבי מחרת מלחמה, אימפרליסט." כשנשאל לסיבת ה

הפסנתרנית פנינה זלצמן ביום העצמאות, פריצת דירה

השמצה הסביר: "אבא הבטיח לי סוכריה ולא קיים את הבטחתו". בהצגה ה-150 של על עכברים ואנשים הר פיע אלדורי בן השלוש, בן שחקן הקאמרי מרדכי בן-זאב וראה את אביו הקרח ב-תפקיד קנדי הוקן גידיס-היד ומולדל-השער. תגובת אלדורי: "מדוע לאבא יש פתאום שערות ואין כבר קרח?" הפסנתרנית פנינה זלצמן רכשה מזוודה חדשה בשטוקהולם בירת שבדיה, הצטערה להודיע למבקר מוסיקה מקומי ששיבח את הופעתה (ראה תמונה) כי עליה לצאת לציריך השווייצית לקונצרט יום העצמאות תחת חסותו של ציר ישראל שמואל טווקובסקי, הבטיחה לשוב כעבור שנה. לא הצטערו במיוחד: פורצי דירות תל-אביביים שהריקו את דירתה של הפסנתרנית בזמן העדרה.

זר; (30 משומש; 32 כיון; 33 ח"כ שמת לא זומן; 34 זכר שברפת; 36 נקדש יהודי במצ-רים; 37 לורד יהודי שהושיט עזרה לציונות; 39 קיבוץ פלמי"ח במסדרון ירושלים; 41 הפסק; 42 מלת תנאי; 44 ארץ הזהב; 46 כנוי לנוטר; 48 גיל בר מצוה; 50 כמספר הזה ועוד שלוש; 51 לו השלטון; 53 שאינו סוטה לצדדים; 55 אונקל; 57 מבני נח; 58 מוץ; 59 מחבר "פרקי אליק"; 60 שר החקלאות לשעבר.

מאונך: (1 סגור על מסגר ו...; 2 נוזל; 3 תולעה; 5 ישראל באומות כ... באברים; 6 כלי חקלאי; 7 מיניסטר; 8 אשפה; 9 הראי שון לחגי השנה; 12 מתנה; 15 סופר תימני מן המשמרת הצעירה; 16 מסוגל ומכשר; 18 קרדום; 21 בדחן; 23 רטיבות; 24 מלת זרוו; 26 מדינה צפון אמריקאית; 28 בסולם הקולות; 29 קבוץ דתי בדרום; 31 עיר צרפתית ידועה; 32 מורכב מפרטים; 35 רוב של שני שלישים; 37 כינוי לחלק העיוני בתורה; 38 מייצג תורת ההתבלות בארצות הברית כיום; 40 הגיע; 41 שהנשמה באפו; 43 בסולם דקולות; 45 סולם על בנין נבנה; 46 מאותיות האלפא ביתא; 47 מכלי פורים; 49 שמקצועו חפוש עקבות; 52 רטוב; 54 אחד התוים; 56 מלת כאב; 58 ישר.

9	8	7	6	5	4	3	2	1
		14		13		11		10
	19		17		16		15	
		24		23	22		21	20
	28		27		26		25	
		33		32		31	30	29
			38		37		36	35
				43	42		40	39
					46		44	
	47					50		48
				52	51		49	48
					57		54	53
								59

פתרון תעלומת 3 המאהבות

לפי כל העדויות היה יעקב צור הראשון שי נכנס לחדרה של שוש לאחר הירייה. גם הוא הודה בדבר בשעת חקירתו. כאשר ראה החוקר את החפצים הפזורים על השולחן ועל הרצפה הסיק כי שוש, בגופלה, נאחזה במפה, סתבה אותה עמה והפילה את הדברים שהיו מונחים עליה. הדבר שעורר את סקרנותו היתה העובדה כי למרות שכל החפצים שעל השולחן נפלו בי שעת סחיבת המפה נשארו שני חפצים (המנורה וקופסת סיגריות) עומדים. בחקירה הסיכית הרי דה יעקב כי אמנם ניסה להשיב סדר על השולחן אחר שרצה את שוש אך הוא נבהל וברח מן החדר בשמעו צעדים מתקרבים. הקורא שמשוך גולדמן, צה"ל, זכה בפרס הי חידון הבלשי, טיסה אילת.

תשבץ 116

(ערוך על פי מתכונת הכתיב המלא)
מאונך: (1 שלח המשלה שנהרג; 4 מנהל מחלקת התרבות וההסברה של הסוכנות; 10 מורה; 11 קיים; 13 בקרב; 14 מגדולי האמוראים; 15 שאינו נראה; 17 מלת הגבלה; 19 מעסה; 20 מאכל מתוק; 22 חטיבת אנשים; 25 קבוצת אניות; 26 שבט כהנים; 27 צבא

סירות שיוט החופים מזכינות במפרשיהן המתוחים בכניסה לנמל חיפה.

ספ. מרוץ העצמאות תל-אביב-ירושלים החל.

מן השניות הראשונות היה איש הפועל בראש ובאותו יום אחר הצהריים, כאשר הביא הרץ האחרון ליל הפועל את מקלו לנקודת הגמר בירושלים, לאחר שהחזיקו בו חליפות עשרות ימים, היה הפועל יתרון-זמן כללי של יותר מ-11 דקות.

רק פעם אחת, לפני ההחלפה האחרונה של הקטע השני, ליד רחובות גדמה לרגע שמכבי יזכה ביתרון. אורי כהן (מכבי) קבל את ה' מקל כשהיתרון למכבים, אך מיד אחריו קבל את מקל הפועל עמרני, שהדביק את כהן ועבר על פניו בפניו מהיר, זיכה את אגור דתו בנצחון גם בקטע זה. בשאר הקטעים באו נצחונות הפועל עוד ביתר קלות. אם כי אליצור וביתר חשו שאין להם סיכויים רציניים בהתמודדות עם שתי אגודות הענק, עשו מאמצים רציניים להשיג לפחות מקום שני באחד הקטעים. בקטע השלישי, בהחלפות הראשונות רצו הביתרים במקום

שני ונדמה היה שיש להם סכוי רציני להר' ריד את מכבי למקום רביעי. אולם המזל לא האיר להם פנים, כי רץ ביתר, מאיר נגר, מסר את המקל בהחלפה לא לרץ מאגודתו אלא למכבי עוזי מלמד, שהמשיך לרוץ עם המקל, גול, שלא במזיד, את יתרון ביתר. התנצל מאיר נגר: "כשבן-אדם רץ הוא קצת משוגע ואינו אחראי למעשיו."

כדורגל

ליחם טרם נס

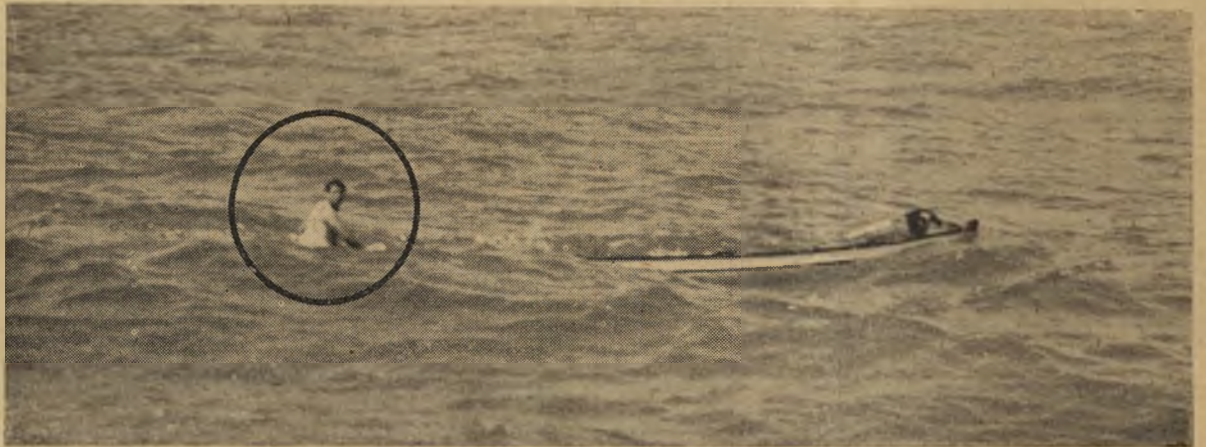
מאות הצופים שנחננו באיצטד היפואי לתחרות הליגה בין הפועל תל-אביב לפועל חיפה הופתעו למראה עיניהם. כדורגלנים שביישעו ומקורחים הופיעו על הדשא, פתחו ברציה אחר הכדור. היו אלה אלילי הכדור רגל של אתמול שבאו להוכיח את כוחם בשנייה.

רעיון מפגש שתי הקבוצות הותיקות נולד לפני כיווס הפועל ולאחר דחיות מספר בוצע לפני מפגש הליגה של שתי קבוצות הפועל. על אף גילם הפגינו ותיקי הכדורגל משחק דוגמה שהיה יכול לשמש לקח לכדורגלנים הפחות ותיקים. במסירות מדויקות, שמירה נכונה על היריב ותכנון התקפות דיקני הו' כיחו הותיקים כי ליחם טרם נס.

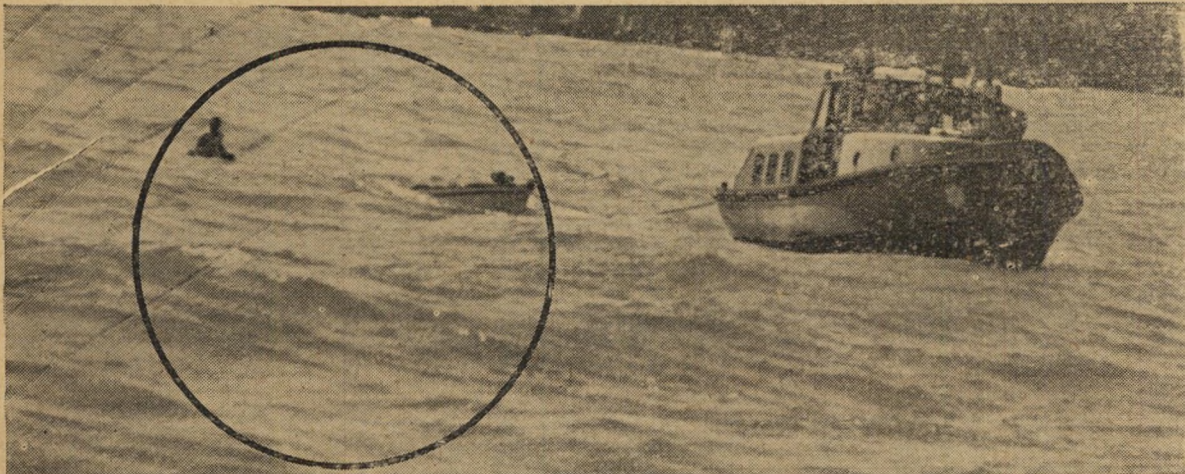
כמו לפני שנים. כפי שהיו רגילים לעשות זאת לפני 10, 15 שנה, הסתדרו כדורגלני שתי הקבוצות בפני השופט, וותיקי הפועל תל-אביב והפועל חיפה החלו מניעים את הכדור בדיוק מתימטי מרגל לרגל.

תלון חיפה המרכזי, שוקה, דהר עם הכדור למול ברגר, התל-אביבי המהולל, וכפי שנהג לפני שנים, לא התמהמה, החזיר את הכדור לרשת בבטחון. אך לאחר דקות מספר נכנע שוער חיפה לאופר לצירוף התל-אביבי גודלמן ופורי ויחס השערים הושווה ל-1:1.

אחר סיבוב התקפות נוסף שהעלה את התוצאה המתוייקת ל-2:2 לקח דוקטור התל-אביבי, מאמן הפועל תל-אביב, את הענינים לידיו, הטעה במבצע כדורגל נהדר את שער שש שומרי החיפאים וכבש את שער הנצחון לקבוצתו שסיימה בכך את המפגש ב-3:2.

אביגדור בייזים (בעגוד), מפקד סירי, הפועל-הת"א, אנצו סירני שהתחפכה בחזק הסירה הנתון במים.

סירת משטרה שחשה לעזרת טרופי הסירה המתחפכת גוררת את, אנצו סירני (בעגוד) דחוף מפרץ עכו.

צוות אחת הסירות שנשטפו מים, דודה ושופך את מי הים הוצפה.

שייט

אצבע רטובה ברוח

קריין קול ישראל היה הראשון שרמז בשידור החדשות ערב שיוט החוף כי השייט המסורתי של יום העצמאות עלול להתבטל בגלל מזג האויר הבלתי נוח. 300 פרחי ים חיכו ליד רציף עוגן בחיפה בשעות הבוקר המוקדמות ורק לאחר ישיבה ארוכה החליטו האחראים לבטל את שיוט החוף עכו-תל-אביב ולקיים שיוט מקוצר בסיבוב חיפה-עכו-חיפה כתחליף.

באיחור של 77 דקות, אותן בילה שר החיינוך המשועמם, פרופסור בן-ציון דינבורג, בסיוור רציפי הנמל מעל סיפון סירת מש"טרה, החלו הסירות מפליגות עם ברכתו טובת-הכוונה של השר העבדוקן, "רדו בים ומשלו בו!" והוראת ההפלגה המעשית של רב החובל פודליו, מפקד השייט.

36 הסירות של אגודותיהן הימיות של אליצור, הפועל, זבולון, צופי ים, ובית הספר הממשלתי לדייג תחרו ביניהן לעבור בזמן הקצר ביותר את המרחק של 14 המי לין. הסירות יצאו בהבדלי זמן כשצוות השופ"טים מפעיל את מדי-הזמן ברגע שחרטום ה' סירה עובר את פתח הנמל בין שני מצופים. מוסרת חוליית הכיסוי של העולם הזה שנלוותה אל השייט בסירה: רוח חזקה וסערת גלים קיבלו את פני הסירות בים הפתוח. מפרשי הסירות נמתחו והצוותות הדרוכים פתחו במאבק עם הגלים והזמן. סירות המשטרה שהשתתפו בשיוט כמלות עמלו קשות. הקשר האלחוטי בין שתי הסיירות איפשר לסירות המתחרות שנוקקו לעזרה לקבלה במהירות. הודעת שיגרה חלפו בזו אחר זו: "הלו ים שתיים! כאן מדבר ים ארבע! הסירה הראשונה נמצאת כ-400 מטר לפני מצוף העקיפה בעכו!"

תרנים שבזרים. אחר ש-12 סירות עקפו את המצוף בעכו בדרך החזרה לחיפה התהפכה סירת הפועל התל-אביבית, אנצו סירני, בנסותה לעקוף את המצוף. סירת משטרה חשה לעזרת טרופי הסירה ומשתה

טבלת הליגה לכדורגל			
קבוצה	משחקים	יחס שערים	נקודות
מכבי ת"א	12	8:58	21
מכבי פ"ת	13	9:35	18
הפועל ת"א	12	9:19	16
מכבי רחובות	13	19:23	16
הפועל חיפה	12	18:29	15
הפועל פ"ת	12	10:21	14

אתלטיקה קלה

קצת משועב

השעה היתה תשע בבוקר יום העצמאות כאשר ישראל רוקח ראש העיר תל-אביב, נתן את אות הוינוק בככר הרברט סמואל בתל-אביב. ארבעה הרצים הראשונים מתוך 332 שהתענדו לקחת חלק במרוץ, נקלו לפנים כששוטרי-תנועה רכובי-אופנועים מפל-סיים להם דרך, וטנדרים משמשים להם מאז

ארצות הברית

ריוון יד וכובע פרווה

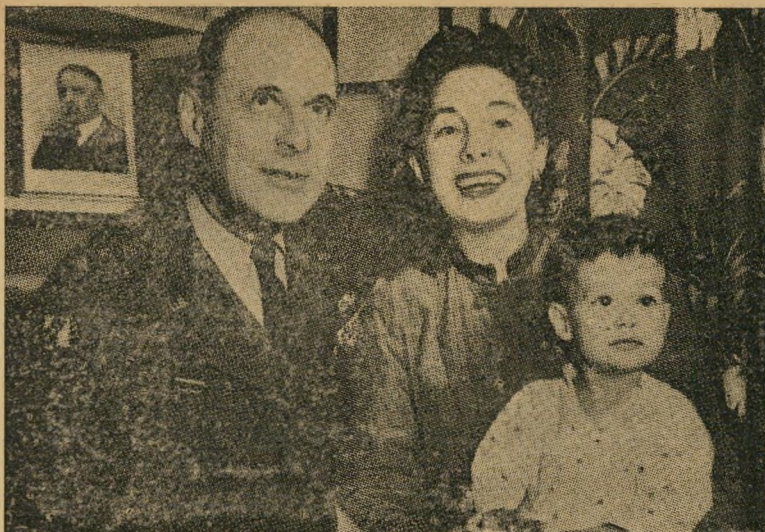
ראש הגשר האמריקאי בסאלרנו היה נתון בצרה. הצבא הגרמני באיטליה הסתער עליו מכל עבר. המצב נראה כנואש. אותו יום הגיע למקום מפקד המחנה האמריקאי, הגנרל מארק ויין קלארק, גבר גבתיקומה ורזה, בעל אף הדומה למקור גשר. הוא העיף מבט על המצב, התכופף, כתב פתק שהועבר באיורון לגנרל הדיביויה ה-82 של חיל הצנחנים בסיציליה, אדם בלתי ידוע בשם מאתיו באוקר רידג'וי.

תוכן הפתק: "רצוני שתקבל זאת כפקודה. ידוע אני מה ארוך הזמן הדרוש כדי להכין צניחה, אולם זה מקרה היוצא מן הכלל. אני רוצה שתצנח לתוך ראש הגשר, ואני רוצה שתעשה זאת עוד הלילה. זוהי חובה." מעיר קלארק: ידעתי שאפשר לסמוך על רידג'וי בכל מחיר. ואמנם, הוא לא התאכזב. בלילה הפיעו הצנחנים, הצילו את ראש הגשר. כעבור זמן מה נפגשו שני הגנרלים שוב: הגנרל רידג'וי הועבר לאנגליה, שם הוטל עליו לצנח בראש הדיביויה שלו בגל הראי שון, שעה קלה לפני הפלישה לגורמנדיה. כשבא להיפגש ממארק קלארק, שנשאר מפקד המחנה האמריקאי בחזית האיטלקית, רשם קלארק ביומן שלו: "היה זה יום עצוב בשבילי. הוא (רידג'וי) היה חייל קרבי בלתי רגיל, מהזר, חסר-פתח ונאמן, והוא אימץ ויצר את אחת היחידות הקרביות הגהרות ביותר..."

הנשים אינן מוכרות. השבוע נפגשו שני הגנרלים שוב. "מאת" רידג'וי, שעלה בינתיים עליה מזהירה בסולם הפיקוד, מסר לידו הגנרל קלארק את תפקידו האחרון: מפקד עליון של ארצות-הברית במזרח התיכון, מפקד עליון של אווים בקוריאנה. כיצד הגיע רידג'וי, מפקד הדיביויה ה-82 פשוט, למעמד זה? הוא נתגלה כלוחם ראשון

אחרי מלחמת העולם השנייה ניתן ל"מאת" תפקיד משרדי. הוא ניצל את הזמן, נשא לאשה אלמנה יפהפיה, שחרת עיניים, בת 30, הוליד ילד. שתי נשותיו הקודמות התגרשו ממנו, אינן מדברות איתו. גם לאשתו השלישית לא היו חיים קלים: "מאת" השליט

במעלה. איש לא אהב אותו כאדם. לא היו לו ההליכות הנאות של אייק, חוש ההומור של ברדלי, הזוהר האישי של פאטון. הוא היה מפקד נוקשה, קפדן, אדם שבשעת ביקור בחזית התכופף כדי לקשור את שרוכי הנעליים של חייל פשוט, לא מתוך גיטסה של

"מאת" רידג'וי, אשתו מארי ובנו מאתיו השני, לגנרל נוקשה, אלמנה וגרושות

בביתו משמעת של קסרקטין. כשנהרג הגנרל ווקר בקוריאנה נקרא רידג'וי לתפוס את מקומו תוך 24 שעות. הוא חולל פלא. הפך תוך ימים מעטים את המחנה השמיני מעדר מוכה לצבא המשיב התקפה. כעבור חודשים מעטים תפס הצנחן בעל כובע הפרווה ורמון-היד הנצחי הקשור לכתפו את מקומו של מאקי-ארתור, המפואר

ידידות, אלא פשוט מפני שלא סבל תלבושת מרושלת. פרט אופייני: כשתפס את מקומו של מאקי-ארתור בטוקיו, היה מעשהו הראי שון להקדים את שעות העבודה של קציני הכיבוש המפונקים בשעתיים בבוקר. אולם איש לא יכול היה להכתיש שהוא חייל לוחם לדוגמה, אדם שהכניס ליחידותיו רוח קרבית ללא חת.

בין מצביאי ארצות-הברית. **המצביא מול הדיפלומט.** כשהודיע אייק על הסתלקותו מתפקידו, כדי ללחום על הגניחות, היו שני מועמדים לתפקיד: מאת רידג'וי ואל גרינר. לא היתה זאת רק ברירה בין שני אנשים, אלא גם בין שתי תפיסות. אין תחליף מלא לאייק, שהיה גם מצביא וגם דיפלומט. היה ברור שרידג'וי הוא איש קרב, לא דיפלומט. גרינר, לעומתו הוא דוקא איש מסה, חייל דיפלומטי, אדם שלא נשא מימיו פיקוד קרבי, אך הצליח ביותר ברכישת חיבתם של הקצינים, בני תריסר המדינות, המשרתים במפקדת או"ם. כתב אקונומיסט האנגלי: "עוד איננו זקוקים לגנרל בעל מתיחות קרבית ורמון יד הקשור לכתפו. כיום דרוש לנו מתאם ומנהל עבודה." אולם הנשיא טרומן החליט אחרת: מאת רידג'וי, האדם שלפני עשר שנים צנח ראשון בחוף נורמנדיה, קיבל לידיו את הפיקוד הגבוה ביותר בעולם.

הגנרל איבד את מכנסיו. מרק קלארק, האדם שינהל עתה את מלחמת קוריאנה, שונה מאד מקודמו. כמפקד חזית אי-טליה גילה כשרון אלוהי לעבוד עם פולנים צרפתים וברזילאים. אין הוא רק מפקד קרבי לדוגמה. יש לו תכונה החסרה לחלוטין למאת רידג'וי: חוש הומור.

בעוד שבכל ספרי המלחמה הרבים של הגנרלים האמריקאים אין אף אנקדוטה אחת על מאת, מגיעים הסיפורים המבוכיים על קלארק למאות. המפורסם (והאמיתי) ביותר: כשיד קלארק מצוללת בחוף אפריקה הצפונית כדי להכין במחתרת את הפלישה האנגלית אמריקאית, נרדף על-ידי משטרת וישי, הת' הפך עם סירתו, איבד את מכנסיו, חזר לצוללת כשהוא לבוש תחתונים בלבד. מעשהו המרתיק לכת ביותר: קלארק הוא שגילה את איינשטיין, ידיו, שעה שזה היה עוד סגור-אלוף קטן, שיכנע את הגנרל מרשל לעשותו למפקד הקרבי העיקרי של ארצות-הברית.

משחק הפוקר על גרמניה

הפולני, הרי הבינו הגרמנים שעל כך אפשר לשוחח בידידות בבוא העת.

האמריקאים דמו למאהב שהופיע בבית האוהבתו כשבידו צרור צפורנים עלובים, מגלה שמאהב שני הקדים את פניו, הביא עמו עגלה מלאה שושנים אדומות. החשבון הסטאלני דמה למשחק פוקר ענקי. לוא היתה הצעתו מתגשמת באמת, היו האמריקאים מסולקים אמנם מלב אירופה, וכל הגנת המערב היתה מתמוטטת כבניין קלפים. אולם גם ברית-המועצות היתה מאבדת את השליטה על גרמניה המזרחית, ועל גבולה המערבי היתה קמה מדינה צבאית חדשה שפרצופה היה מוטל בסיפק. התקווה היחידה היתה שהקומוניסטים היו מצליחים, ברבות הימים, להתגבר במדינה המאוחדת, או שהיאקציה היתה מעדיפה ברית עם רוסיה על ברית עם אמריקה.

אולם סטאלין, בערמומיותו, ידע מראש שאין כל סכויים שהצעה תתקבל. האמריקאים לא יכלו להסכים לה לעולם. וכך זכה הדוד ג'ו ברוב היתרונות, מבלי לשלם את המחיר. הוא כבש את לב הגנרלים הפרוסיים והשווייטרים הגרמנים, לא פחות מאשר את לב הפועלים; הפך את אמריקה אויבת השאיפות הלוהטות ביותר של העם הגרמני, השמיט את הקרקע מתחת לרגלי אדנוואר הזקן.

שני חתנים לכלה אחת

חשיבותו של המשחק על גרמניה: **הקלף הצבאי**: החייל הגרמני הוא החייל היחיד המסור גל ללחום נגד ברית-המועצות. הצבא הצרפתי והאיטלקי רקוב, מלא סוכנים סובייטיים, חסר רוח קרב. בלי דיביויות גרמניות בלב אירופה לא תתכן הגנת המערב.

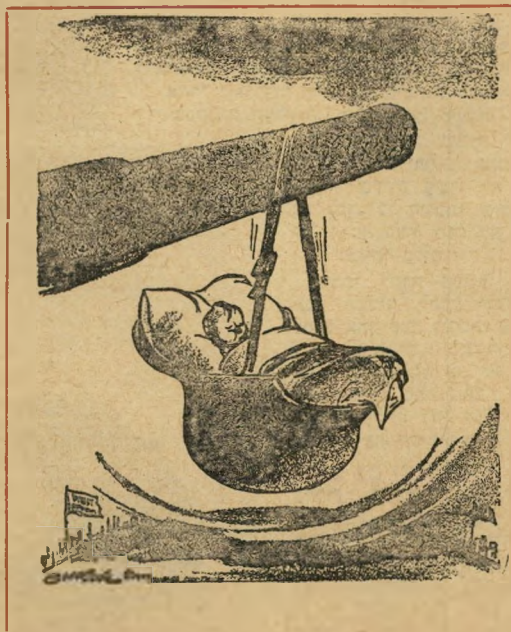
הקלף הגיאוגרפי: המישור הגרמני הוא המסתח לאי-רופה, משני הכוונים. אם לא תוגן גרמניה מפני פלישה סובייטית, לא תהיה כל אפשרות לעצור את הצבא האדום לפני הגיעו לתוף האוקיינוס, מקום שם יוכל להשמיד בנחיתות גם את בריטניה.

הקלף הכלכלי: התעשייה של חבר הרוהר והסאר, ב-מערב גרמניה, היא המרכז התעשייתי החשוב בעולם, מלבד תעשיות אמריקה ורוסיה. צירוף פוטנציאל זה לברית-המועצות צות יהפוך את המחנה הקומוניסטי לכות התעשיית הראשון בעולם. ישבור את עליונות אמריקה בשטח היחיד שם יש לה עליונות.

תוצאת לוואי של המישחק: מחיר הגרמנים בבורסה העולמית עלה פלאים, כמחיר כל כלה אשר שני חתנים רבים עליה. במצב זה שוב אין צורך לגרמנים לפייס את דעת הקהל העולמית על-ידי תשלום שילומים ליהודים, ונעלם הבסיס הרציני היחיד למו"מ בין ישראל וממשלת בון.

לצמיחת ליד הפולנים, עם בזוי ושנוא בעיני כל גרמני. פעמון בחג המולד

הצעתו החדשה של סטאלין היתה במצב זה כפעמון המבשר את חג המולד. כי סטאלין הציע דבר אשר הגרמנים לא העיזו גם לחלום עליו: לאחד מחדש את גרמניה; לשחרר

"נומה, נומה, ילד..." לפילגש חדשה, תכשיטים ישינים

את אדמת גרמניה מכל הפולשים, כרוסים כאמריקאים; להקים צבא גרמני גדול, חזק — ועצמאי. ואם כי לא הזכיר את הזורתם לגרמניה של האזורים שסוכחו לבן הברית

קריקטורה אמריקאית.

לפני ימים מעטים פירסם ניו יורק ראלד טריביון קריקטורה על רבע עמוד: סטאלין, בלבוש שולטן תורכי, מחטט בארון אשתו פולין, סוחב ממנה את התכשיטים, וסור אותם לאשתו השנייה, גרמניה. היה זה ציור שנועז, בעיני העתון, לסמל את המעשה הפוליטי העלול להטביע את היתמו על עשר השנים הבאות: נסיונה של ברית-המועצות לכבוש שנית את גרמניה.

במלחמת העולם השנייה החליטו בנות-הברית לחלק את גרמניה זמנית. לצרכי הכבוש, להקים גרמניה מאוחדת חדשה תחת פיקוח ארבעת הגדולים. אולם כשנתפרקו גשרי הגור חיות האמריקאיים-רוסיים ונתברר שלא יסכימו ביניהם לערם על עתידה של גרמניה. הפכה החלוקה עובדה קיימת. האמריקאים לא הצטערו על כך. הם שמחו שמרבית גרמניה נשמרה בידיהם. הם ניגשו לצרף למדינה זו, שנשארה החזקה בין מדינות היבשת האירופית, לחזית המלחמה האמריקאית, לצרף את הצבא הגרמני החדש לצבא האירופי האנטי-קומוניסטי.

בנסיון זה קם להם בן-ברית. בגרמניה המערבית עלתה אישיות אחת, שהיתה באמת קרובה לאידיאלים המערביים, האמינה בלב שלם שאין עתיד לגרמניה אלא בחזית המערב. היה זה ד"ר קונרד אדנוואר. בהשפעתו התגלגל העניין לגרמניה עצמאות רבה והולכת, הכינו את הקמתה של בוח צבאי גרמני, בטחו שבתחרות האיגרוף האירופי הנחיתו נוק-אאוט לדוד ג'ו (סטלין).

הדוד ג'ו והנשמה הגרמנית

אולם הדוד ג'ו הוכיח שאין הוא יורד על הקרשים במהירות כה רבה. לפני שבועות מעטים פתח בסיבוב שני, הנחית על הסנטר האמריקאי מהלומה העלולה למוטס לחלוטין את מאזן הכוחות העולמי.

סטאלין הבין את אשר לא הבינו האמריקאים מעולם: את הנשמה הגרמנית. והגרמנים לא התלהבו לחלומות ה-קאנצלר המערבי שלהם. חשבו את הברית עם האמריקאים לכל היותר כתכסיס לשעה קלה, בזו מעומק נפשם לפיטפוט טים הדמוקרטיים המערביים שאין להם שום אחיזה במסורת גרמנית. לעומת זאת חשבו הגרמנים יום ויללה על בעייה אחת, שהיא האליף התינו של חלומותיהם: איחודה מחדש של מולדתם.

מצבם של הגרמנים היה דומה למצב אזרחי ישראל, לוא היה נתון אזור ירושלים, כמדינה נפרדת, לשלטון הרוסים, מדינה תל-אביבית לשלטון האמריקאים ואילו הגליל היה נמשר בכלל לידו הערבים, שהיו מגרשים ממנו את כל תושבי היהודים. מובן מאילו שלא השלימו עם חלוקת מדינתם, ובעיקר מובן השלימו עם מסירת חלק ממולדתם

האנא כתם הדם

מאת פיליפ טיארני

מבוצע על-ידי שחקני תיאטרון זירה : אמנון נחמד, זלמן ילדור, משה רענן, אליהו לוי ועליזה שישי.

"יש אנשים המתרוצצים במקום הפשע, מחפשים שערות וסריטות", אמר יודי החוקר. "השיטה שלי היא אחרת לגמרי. אני חושב שהנשק העיקרי הוא פשוט ההגיון הישר. כשאני בא למקום הפשע, אני קודם כל מתישב בנחת. מתבונן היטב, שם לב לפרטים. ואז החידה נפתרת לרוב מאליה. כי מעטים הם הפושעים המושלמים, המסוגלים לתכנן פשע בצורה כזו שכל הפרטים יתאימו בדיוק.

קח למשל את תעלומת כתם הדם. כאחד הימים, בשעות שלפני הצהריים, צלצל אצלי הטלפון. ביקשוני לבוא מיד למשרד הביטוח כהו ושותי שבמרכז העיר. כשהגעתי ראיתי חדר קבלה ובו שני שולחנות כתיבה. צעיר לבוש חולצה בעלת שרוולים מקופלים היה מוטל על הארץ, כשקודקודו מנופץ על-ידי כדור שנורה בלי ספק מטוח קרוב ביותר ועבר את הגולגולת. דמו של הנרצח נתאסף בשלולית גדולה ועל הארץ היו פזורים כמה מכתבים. באותו חדר היה בחור שני, בעל פנים אהודים ולבוש יפה, שהציג את עצמו כאליעזר יערי, פקיד בחברה ועד לפשע (תמונה משמאל). ביקשתי אותו להרגע ולספר לי בדיוק מה ארע. התרגשותו היתה גדולה

מאד. אולם לבסוף הצליח לצייר לי תמונה ברורה. וזה סיפורו:

"ישבנו, דוד (ההרוג) ואני ליד שולחנות הכתיבה שלנו ועבדנו. לפתע, בערך בשעה עשר, נכנסו שני גברים רצולי פנים, שאחד מהם שלף אקדח. אני הושב ש"היה זה אקדח מאוזר, הייתי בי צבא ושם למדתי להבחין בכלים. האיש המזויין פקד עלינו לע"מוד כשגבינו אל הקיר ולהרים את ידינו — וכאן הראה לי בד"יוק כיצד עמדו ואייה עמדו ה"פושעים (ראה תמונה). אותה שעה ערך הבחור השני חיפוש בשולחנות ובתיקיה. היה ברור שהוא חיפש משהו מיוחד. תוך כדי כך זרק כמה ניירות על הא"רץ. עמדתי בשקט גמור, אבל דוד עשה איזו תנועה קטנה. אי"ני חושב שרצה לעשות משהו. אבל הפושע נבהל וירה בו מטוח קרוב מאד. זה היה גורא.

אחרי הירייה ברחו שני הבחורים. לא רדפתי אחריהם כי לא רציתי להסתכן, בדקתי את דוד וראיתי שהוא מת. טלפנתי מיד למשטרה.

אחרי שאליעזר סיים את סיפורו, בברתי למשי"רד שבקומה העליונה. מצאתי שם פקידה. שאלתי אם ראתה או שמעה משהו. "שמעתי איזו ירייה", אמרה היא, "בערך בשעה עשר. לא שמתי לב לכך. כי חשבתי שזה רעש של אוטו. חוץ מזה לא ראיתי ולא שמעתי כלום."

חזרתי לחדר הפשע, העפתי מבט מסביב. לפתע שמתי לב לפרט אחד קטן. ניגשתי אל א"לי עזר ואמרתי לו: "יודי הצעיר, אתה בחור פיקח אך לא די פ"קח. אין כל ספק שאתה משקר. עכשיו עלינו רק לברר מדוע המצאת את הסיפור!"

אם גם אתה יודע כיצד גידה החוקר שאליעזר שיקר — כתיב את הפת"רון ושח אותו עד יום 25.5.1952 למערכת ה"עולם הזה" תג-אביב ת.ד. 136 וצייני עד המע"טפה. פתרון החידון הכ"לשי.

בין שולחי הפתרונות הנכונים תוגרל טיסה או נסיעה באוטובוס לאילת, כרצון הזוכה.

ת ל ו ש

חידון בלשי מס' 6

השם:

הכתובת: